

Belgische Senaat

Gewone Zitting 2001-2002



2-225

Plenaire vergaderingen

Vrijdag 19 juli 2002

Ochtendvergadering

Handelingen

Sénat de Belgique

Session ordinaire 2001-2002

Annales

Séances plénières

Vendredi 19 juillet 2002

Séance du matin

2-225

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling – *cursief gedrukt* – verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be www.dekamer.be

Afkortingen - Abréviations

AGALEV	Anders Gaan Leven
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
CDH	Centre Démocrate Humaniste
ECOLO	Écologistes
MR	Mouvement réformateur
PS	Parti Socialiste
SP.A	Socialistische Partij Anders
VL. BLOK	Vlaams Blok
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU-ID	Volksunie-ID21

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs. Les traductions – *imprimées en italique* – sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be www.lachambre.be

Inhoudsopgave	Sommaire
Ontwerp van programmawet (Stuk 2-1248) (Evocatieprocedure)4	Projet de loi-programme (Doc. 2-1248) (Procédure d' évocation) 4
Algemene bespreking van het onderdeel Buitenlandse Betrekkingen en Landsverdediging.....4	Discussion générale du volet Relations extérieures et Défense..... 4
Berichten van verhindering.....34	Excusés 34

Voorzitter: de heer Armand De Decker

(De vergadering wordt geopend om 09.40 uur.)

**Ontwerp van programmawet (Stuk 2-1248)
(Evocatieprocedure)**

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Ik heb gezien dat de gedrukte stukken met de amendementen die we op onze banken vinden, de verantwoording van de amendementen niet bevatten. De senatoren kunnen dus geen kennis nemen van onze motieven om deze amendementen in te dienen. Dat hypothekeert natuurlijk in grote mate het interessante debat. Ik dring er dus op aan dat de diensten van de Senaat ervoor zorgen dat amendementen en verantwoording ter beschikking van de leden zijn vóór we de amendementen behandelen.

De voorzitter. – Zijn er amendementen ingediend?

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – We dienen alle amendementen die we in de commissie indienden, opnieuw in.

De voorzitter. – Dat vernemen we pas nu.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Ik vind hier een gedrukt stuk met alle amendementen, maar zonder de verantwoording. Normaal worden alle in commissie ingediende amendementen met verantwoording opgenomen in de gedrukte stukken, zodat de leden er onmiddellijk kennis van kunnen nemen. Nu is dat niet gebeurd. Dus signaleer ik nu, en niet over drie uur, dat de amendementen met verantwoording moeten worden rondgedeeld.

De voorzitter. – We zullen ervoor zorgen naarmate ze binnenkomen.

**Algemene bespreking van het onderdeel
Buitenlandse Betrekkingen en Landsverdediging**

De heer Geens, rapporteur. – Ik verwijs naar mijn schriftelijk verslag.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Vandaag zijn we samen om onze zesmaandelijke programmawet te bespreken. We kunnen er bijna de klok op gelijk zetten: elke zes maanden is het tijd voor de zoveelste aflevering van een reeks programmawetten. We weten allemaal dat een programmawet bedoeld is om de begroting toch maar sluitend te maken, om nog snel enkele problemen op te lossen, die vaak geld, veel geld kosten. Zuinigheid is iets wat de regering nauwelijks of niet kent. We willen het haar wel leren, maar we hebben niet de pretentie te veronderstellen dat het zal lukken.

De Kamer is erin geslaagd om van 145 artikelen er 207 te maken. De stijging van het aantal artikelen is recht evenredig met de toename van de benodigde middelen. In de commissie hebben onze collega's ons niet de kans gegeven artikelen te schrappen. We hebben daartoe nochtans heel wat amendementen ingediend. Ik weet ook niet waarom ze niet werden aanvaard, ook al knikten bepaalde leden van de meerderheid af en toe zeer instemmend. Of dit goed is of niet zullen de komende jaren uitwijzen. We voorspellen in elk geval dat goochelen met geld op langere termijn nooit rendeert. De paarsgroene droom zal ons – zo zal blijken – bijzonder veel geld kosten en daarvan zullen we allemaal een

Présidence de M. Armand De Decker

(La séance est ouverte à 09 h 40.)

**Projet de loi-programme (Doc. 2-1248)
(Procédure d'évocation)**

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Les documents imprimés que nous avons trouvés sur nos bancs ne contiennent pas la justification des amendements. Les sénateurs ne peuvent donc pas prendre connaissance des raisons qui nous ont incités à déposer ces amendements, ce qui hypothèque évidemment notre débat. J'insiste donc pour que les services du Sénat fassent le nécessaire à cet égard et cela avant la discussion des articles.*

M. le président. – Des amendements ont-ils été déposés ?

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Nous redéposons en séance plénière tous les amendements que nous avons déposés en commission.*

M. le président. – Nous en sommes seulement informés maintenant.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Les documents contiennent tous les amendements mais pas leur justification. Normalement, tous les amendements déposés en commission sont repris avec leur justification dans les documents imprimés, de façon à ce que les membres puissent en prendre connaissance immédiatement. Cela n'a pas été le cas cette fois-ci. Je demande donc que les amendements et leur justification soient distribués.*

M. le président. – Nous allons y veiller, au fur et à mesure de leur arrivée.

**Discussion générale du volet Relations extérieures
et Défense**

M. Geens, rapporteur. – Je me réfère à mon rapport écrit.

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Nous discutons aujourd'hui de notre loi-programme semestrielle.*

Nous savons tous qu'une loi-programme sert simplement à boucler le budget et à résoudre rapidement quelques problèmes qui coûtent de l'argent, beaucoup d'argent. Le gouvernement ne connaît pas ou peu le mot « économie ». Nous voulons bien le lui expliquer mais sans avoir la prétention d'y parvenir.

De 145 articles la Chambre a réussi à en faire 207. Cette augmentation est directement proportionnelle à l'augmentation des moyens nécessaires. En commission, nos collègues ne nous ont pas permis de supprimer certains articles. Nous avons pourtant déposé une série d'amendements à cet effet. Je ne sais pas pourquoi ils ont été refusés, certains membres de la majorité étaient pourtant d'accord avec nous. Ce sont les années à venir qui nous diront si c'était bien ou pas. En tout cas, ce que nous pouvons déjà annoncer, c'est qu'il n'est jamais bon de jeter l'argent par les fenêtres.

La loi-programme est bicamérale de manière optionnelle. Cela ne signifie pas nécessairement qu'elle doit être discutée

stukje betalen.

De programmawet is optioneel bicameraal. Dat betekent dat ze niet noodzakelijk in beide kamers moet worden besproken. Dat u hier zit, collega's, hebt u dus uzelf aangedaan. Voor ons was het niet nodig. Wij hadden deze beker aan ons willen laten voorbijgaan.

De meerderheidspartijen vonden het echter nodig om de programmawet te evoceren. Als wij een wetsontwerp evoceren, dan is het omdat we er problemen mee hebben, dat we er iets willen aan wijzigen, dat we er onvolmaaktheden willen uithalen. Meestal evoceren we als we er niet mee akkoord gaan, als we naar andere oplossingen willen zoeken.

Onze collega's van de meerderheid hebben de programmawet geëvoceerd opdat de oppositie haar diepe inzichten kenbaar kan maken en kan amenderen. We hebben amendementen ingediend, maar er zullen er helaas weinig worden aangenomen.

Ik vraag me af of de meerderheid de eerste minister niet zouden moeten overtuigen van het nut van de Senaat. Ik heb gisterenavond iemand horen citeren uit illustere boeken, ik heb zelfs iemand horen zeggen dat hij tegen de afschaffing van de Senaat was.

Als de premier ten gepaste tijde fulmineert dat de Senaat voor vertraging zorgt, dan heeft hij het steevast over de vertragingsoeuvres van de oppositie. Nu stellen we vast dat hij zich vergist, want het zijn niet de oppositiepartijen, maar de meerderheidspartijen die evoceren. De meerderheidspartijen wilden deze programmawet vandaag zo graag opnieuw bespreken.

Er werd hier gisteravond heel wat gezegd over het ontstaan van de programmawetten. Ik heb heel goed geluisterd.

Mevrouw Jeannine Leduc (VLD). – We hebben dat geleerd van uw fractievoorzitter, die ons soms urenlang heeft beziggehouden met het voorlezen uit boeken die we ook in ons bezit hebben.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Ik zou het niet durven hebben over 'bezighouden', want ik heb hier gisteren collega's horen zeggen dat ze bijzonder veel geleerd hebben van de heer Vandenberghe. De heer Van Quickenborne zei 'Ik volg mijn leermeester, ik heb veel van hem geleerd en ik zal u uitleggen hoe de programmawet ontstaan is'.

Minister Daems diende vroeger als lid van de oppositie zelfs een stapel amendementen in van één meter twintig hoog.

We vragen ons af wie hier vertragingsoeuvres uitvoert. Gisterenavond hoorde ik hier boeken voorlezen, het ontstaan van de programmawet en zelfs het ontstaan van de Senaat en van de Nationale Bank werd uitgelegd.

We vragen ons af of de meerderheidspartijen de geëvoceerde teksten ongewijzigd zal aannemen. Als de oppositie iets evoceert, dan is dat met de bedoeling er iets aan te wijzigen of nieuwe voorstellen te lanceren.

Er was alleen een schuchtere poging van mevrouw Lizin en de heer Destexhe, die een amendement indienden, maar het opnieuw introkken.

Wat hebben we eraan als leden van de meerderheid een programmawet evoceren zonder ze te willen amenderen, als

dans les deux chambres. C'est à cause de vous que nous sommes ici. Pour nous, ce n'était pas nécessaire.

La majorité a jugé utile d'évoquer la loi-programme. Nous, lorsque nous évoquons un projet, c'est pour y apporter des modifications.

Nos collègues de la majorité ont évoqué la loi-programme pour permettre à l'opposition d'exprimer ses convictions profondes et de déposer des amendements. Nous avons déposé des amendements dont hélas bien peu seront adoptés.

Je me demande si la majorité ne devrait pas convaincre le premier ministre de l'utilité du Sénat. Hier, j'ai même entendu quelqu'un se prononcer contre sa suppression.

Lorsque le premier ministre fulmine contre le Sénat parce qu'il retarde le travail, il vise habituellement les manœuvres dilatoires de l'opposition. Cette fois, il se trompe : l'évocation vient de la majorité.

Hier, on a longuement discoursé de l'origine des lois-programmes.

Mme Jeannine Leduc (VLD). – *Nous avons été à bonne école : votre président de groupe a passé des heures à nous occuper en lisant des extraits de livres qui sont aussi à notre disposition.*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Je n'oserais pas dire « occuper » car hier, des collègues ont dit ici avoir beaucoup appris de M. Vandenberghe.*

Lorsqu'il était membre de l'opposition, le ministre Daems avait déposé un tas d'amendements haut d'une vingtaine de mètres.

Nous nous demandons qui se livre ici à des manœuvres dilatoires. Nous nous demandons également si la majorité adoptera les textes évoqués sans modification. Lorsque l'opposition évoque, c'est pour amender ou faire de nouvelles propositions.

Qu'y pouvons-nous si la majorité évoque une loi-programme sans vouloir l'amender et en laissant tout à l'opposition ? (Protestations du ministre Daems) Nous avons déposé un tas d'amendements dont certains très solides.

Les partis de la majorité ont-ils simplement voulu se livrer à un petit jeu politique ? (Exclamations) Ou l'arc-en-ciel entend-il jouer, en plus du sien, le rôle de l'opposition ? (Applaudissements et huées) Nous applaudirions s'ils venaient nous rejoindre sur les bancs de l'opposition !

ze met die evocatie niets willen doen en alles aan de oppositie overlaten? (*Protest van minister Daems*) Wij hebben een heleboel amendementen ingediend, waaronder een aantal zeer degelijke.

Hebben de partijen van de meerderheid alleen maar een politiek spelletje willen spelen? (*Geroep*) Of is de dadendrang van paarsgroen plots zo groot geworden dat ze bovenop haar eigen rol, ook die van de oppositie wil overnemen? (*Applaus en gejuuw*) We zouden het toejuichen indien ze ons op de oppositiebanken zouden komen vervoegen!

De heer Jean-François Istasse (PS). – *Ik heb veel waardering voor mevrouw Thijs en wil haar niet onderbreken. Ik wens haar er echter op te wijzen dat we dit wetsontwerp niet noodzakelijk hebben geëvoceerd om amendementen in te dienen. We hebben zeer veel goeds te zeggen over dit wetsontwerp, dat op het goede moment komt en een stap vooruit betekent in de wetgeving van ons land. We hebben gisterenavond ons standpunt duidelijk en uitvoerig toegelicht. Nu kunnen we verder.*

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Dat is helemaal geen argument, mijnheer Istasse. Een programmawet evoceren, doe je alleen maar om haar te verbeteren. Hoe de meerderheidspartijen dat aanpakken weet ik niet, maar de CD&V-fractie organiseert bij elk geëvoceerd ontwerp grondig overleg. Wij maken amendementen op. U had dat ook kunnen doen, mijnheer Istasse, en dan zou mevrouw Lizin haar amendementen naar behoren hebben kunnen verdedigen en mogelijk zelfs laten goedkeuren.

Wat voeren de partijen van de meerderheid dan wel in het schild? Dat vragen we ons al de hele week af. Geraken ze het misschien onderling niet eens over wat ze dit laatste jaar nog willen doen? Wij hebben de indruk dat rood, groen en blauw elkaar vooral stokken in de wielen willen steken. Zo doet men toch niet aan politiek! ‘Samen uit, samen thuis’ hebben wij altijd geleerd, maar de manier waarop de regeringspartijen elkaar nu pesten, is meer dan gênant. Zeker is dat de nervositeit in de regering toeneemt.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Ze weten niet hoe te reageren nu de VS dreigen met een oorlog tegen Irak!

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Heeft u al met de ministerraad over de oorlogsdreiging vergaderd, mijnheer Daems? Volgens *De Standaard* van vandaag gaat het er nu echt wel van komen.

Politici moeten normaal blijk geven van enige zin voor verantwoordelijkheid. Dat is iets totaal anders dan ieder zijn zin geven en teren op het potje dat wij hebben nagelaten. (*Uitroepen*)

Van verantwoordelijk bestuur is geen sprake, wel van iedereen zijn zin geven. Dat blijkt alleen al uit het feit dat het aantal artikelen van de programmawet, dat oorspronkelijk op 145 lag, na een aantal besprekingen is uitgegroeid tot 207. Omdat elke regeringspartij er iets aan wil toevoegen, omdat ze in dit laatste regeringsjaar allemaal nog wat cadeautjes willen uitdelen.

Wie beleid voert, moet beslissingen durven te nemen en moet neen durven te zeggen tegen de verleiding om te potverteren.

M. Jean-François Istasse (PS). – Madame Thijs, j’ai beaucoup d’estime pour vous et je ne cherche pas à vous interrompre. Cependant, je tiens à dire que, si nous avons évoqué ce projet de loi-programme, ce n’est pas nécessairement pour y déposer des amendements. Nous avons beaucoup de très bonnes choses à dire à propos de cette loi-programme, qui vient au bon moment et permet une avancée réelle dans la législation de notre pays. Nous nous sommes exprimés de manière claire et complète hier soir. Maintenant, on peut avancer.

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Ce n’est pas un argument, monsieur Istasse. Si on évoque une loi-programme, c’est pour l’améliorer. J’ignore comment procède la majorité mais le CD&V organise pour chaque projet évoqué une concertation approfondie. Nous rédigeons des amendements. Vous auriez pu faire de même, monsieur Istasse.*

Que manigancent les partis de la majorité ? Nous nous le demandons depuis le début de la semaine. Peut-être ne parviennent-ils pas à s’entendre sur ce qu’ils veulent encore faire cette dernière année. Nous avons l’impression que les différentes composantes de la majorité cherchent surtout à se mettre des bâtons dans les roues. Ce n’est pas une manière de faire de la politique ! Ce qui est certain, c’est que la nervosité grandit dans le gouvernement.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Ils ne savent pas comment réagir maintenant que les États-Unis menacent de faire la guerre à l’Irak !*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Le Conseil des ministres s’est-il déjà réuni pour parler de cette réelle menace de guerre, monsieur Daems ?*

Les responsables politiques doivent faire preuve d’un certain sens des responsabilités. C’est autre chose que de contenter tout le monde et de vivre sur les réserves que nous avons laissées. (Exclamations)

Il n’est nullement question d’une gestion responsable, ce que prouve d’ailleurs le fait que le nombre d’articles de la loi-programme est rapidement passé de 145 à 207 : chaque parti représenté au gouvernement veut encore distribuer des cadeaux au cours de cette dernière année de la législature.

Qui fait de la politique doit avoir le courage de résister à la tentation de manger ses économies. Vous ne le faites pas et vous devrez un jour rendre des comptes, monsieur Daems.

La dernière année de la législature posera des problèmes. La

Dat gebeurt niet meer. We kunnen voor of tegen de zin voor verantwoordelijkheid kiezen, maar verantwoording zal u ooit moeten afleggen, mijnheer Daems.

Het laatste jaar van de regeerperiode zal volgens ons problemen geven. De meerderheid wil resultaten laten zien. Wat valt er echter te zien? Sabena is er niet meer, de NMBS is nog maar pas terug op de rails gezet. De regering faalt op heel wat punten. Straks zullen we er 21 opnoemen. Het wordt tijd dat de meerderheid resultaten toont. Het is afgelopen met de leuke verhalen.

Met de beste wil van de wereld hebben wij geprobeerd om de coherentie van het verhaal van de meerderheid te zien. Daar zijn we niet in geslaagd, hoewel we er uren op hebben gestudeerd en er nachten aan hebben gewijd. We hebben wel heel goede amendementen ingediend. Nu verwachten we dat de meerderheid enkele van onze amendementen goedkeurt. Ik weet dat sommigen dat in hun hart willen, maar het is moeilijk om die stap te zetten.

Ik kom tot het deel over Defensie in de programmawet. Dat onderdeel is ook weer dit jaar een samenraapsel van regelingen die de bemoeienissen van de minister van Landsverdediging inzake personeelsbeleid groter zouden maken, zeker wat de syndicale afvaardigingen betreft. Gelukkig heeft de regering de Raad van State ernstig genomen en de nodige aanpassingen aangebracht. Minister Flahaut was blij toen ik dat zei, maar als de regering iets goeds doet, moet de oppositie dat ook kunnen zeggen.

Dat weerhield de regering er niet van om toch een nieuw amendement in te dienen met betrekking tot de representativiteit van de vakbonden waarover geen advies aan de Raad van State werd gevraagd. Die werkwijze klagen wij aan.

De vakbonden en de basis zijn tevreden, niet alleen over de nieuwe regeling inzake de syndicale afvaardiging, maar ook over het akkoord dat de minister met hen heeft gesloten over de aanpassing van de loonbarema's. Wat wij al sinds drie jaar vroegen, wordt plots mogelijk, nadat de militairen op straat kwamen. Er worden pas zaken gerealiseerd als mensen op straat komen en hun ongenoegen uiten.

Dat neemt niet weg dat er nog vele gaten moeten worden gevuld. Of zij ooit gevuld zullen worden, blijft natuurlijk de vraag. Wij hebben immers nog geen acht dagen geleden vice-eerste minister Vande Lanotte horen zeggen dat iedereen op het deksel van zijn potje moet gaan zitten, omdat er moet worden bespaard zodat de begroting in evenwicht blijft.

Beloftes kosten geld. Hoe kunnen beloftes worden ingelost als er geen geld is? Wij denken dan ook dat minister Flahaut in de problemen terecht zal komen. Er komen geen bijkomende middelen en de middelen die hij nodig heeft om zijn beloftes in te lossen, moet hij op zijn eigen begroting vinden. De premier heeft nog wel even aan minister Flahaut moeten duidelijk maken dat hij de middelen voor de aanpassing van de loonbarema's in zijn eigen begroting moet vinden.

De eerste minister komt overigens telkens op het juiste ogenblik tussenbeide, namelijk bij de definitieve hervorming, bij de compensatieregeling, en enkele weken geleden bij de looneisen. Onze grote zorg vandaag is te weten of de vakbonden niet een kat in een zak hebben gekocht. Alles wijst

majorité veut présenter des résultats mais lesquels ? La Sabena n'existe plus, la SNCB vient juste d'être remise sur les rails. Le gouvernement échoue dans de nombreux domaines. Nous en énumérerons 21 tout à l'heure. Il est temps que le gouvernement présente des résultats. L'heure des boniments est passée.

Nous avons tenté en vain de trouver une cohérence aux propos de la majorité. Nous avons déposé d'excellents amendements. Nous espérons que la majorité en adoptera quelques-uns. Certains membres de la majorité le voudraient mais il est difficile de franchir le pas.

J'en viens à la partie de la loi-programme consacrée à la Défense. C'est également d'un bric-à-brac de dispositions qui accroîtront encore l'ingérence du ministre de la Défense nationale dans la gestion du personnel, en tout cas en ce qui concerne les délégations syndicales. Heureusement, le gouvernement a pris le Conseil d'État au sérieux et a apporté les aménagements nécessaires. Quand le gouvernement fait quelque chose de bien, l'opposition doit le dire.

Cela n'a pas empêché le gouvernement de déposer un nouvel amendement relatif à la représentativité des syndicats sans demander l'avis du Conseil d'État. Nous dénonçons ce procédé.

Les syndicats et la base sont satisfaits non seulement de la nouvelle réglementation relative à la délégation syndicale mais aussi de l'accord conclu avec le ministre à propos des barèmes salariaux. Ce que nous réclamons depuis trois ans déjà est soudain devenu possible après la manifestation des militaires. On n'agit que lorsque les gens descendent dans la rue pour dire leur mécontentement.

Beaucoup de lacunes doivent encore être comblées. Le seront-elles un jour ?

Les promesses coûtent cher. Comme peut-on les tenir sans argent ? Le ministre Flahaut aura des problèmes. Il ne recevra pas de moyens supplémentaires et le premier ministre lui a dit qu'il devrait trouver dans son propre budget les moyens de tenir ses promesses, notamment en matière de salaires.

Le premier ministre intervient d'ailleurs toujours au bon moment, c'est-à-dire lors de la réforme définitive, lors des régimes compensatoires et voici quelques semaines lors des revendications salariales. Nous nous demandons si les syndicats n'ont pas acheté un chat dans un sac.

L'armée compte beaucoup de personnel civil et là aussi le bât blesse. Si ce dossier n'est pas suivi de très près, nous craignons que l'issue ne soit pas encore en vue.

Entre-temps, le ministre de la Défense a proposé le nouveau plan d'investissement et les journaux ont titré que les militaires recevraient plus d'argent et du nouveau matériel. Pour nous, c'est trop peu et trop tard.

Le ministre affirme que durant les deux dernières années plus de 1,5 milliard d'euros ont été investis dans l'armée alors que durant la législature précédente, l'investissement annuel moyen était de 630 millions d'euros.

En tant qu'opposition, nous n'avons aucune difficulté à admettre que ces chiffres sont corrects mais il faut rester honnête. Il n'est pas difficile d'atteindre un tel montant quand

immers in die richting.

Dit dossier is bijzonder belangrijk.

In het leger zit bovendien bijzonder veel burgerpersoneel en ook daar rijpt het schoentje, want als dit dossier niet op de voet wordt gevolgd, dan vrezen wij dat het einde nog niet in zicht is. Het adagium 'Luister naar mijn woorden, kijk niet naar mijn daden.' is hier perfect van toepassing.

Ondertussen heeft de minister van Landsverdediging het nieuwe investeringsplan voorgesteld en titelen de kranten dat de militairen meer geld en nieuw materiaal zullen krijgen. Wij kunnen alleen maar verzuchten 'Too little, too late.'

De hervorming van het leger is er weliswaar gekomen, maar het leger kan niet altijd op hetzelfde niveau blijven. Er moet worden geïnvesteerd in nieuw materiaal.

Daarenboven beweert de minister dat er de voorbije twee jaar voor meer dan 1,5 miljard euro in het leger werden geïnvesteerd, tegenover een gemiddelde jaarlijkse investering van 630 miljoen euro gedurende de vorige regeerperiode.

Als oppositie hebben wij er geen enkel probleem mee om toe te geven dat dit correct is. Wij moeten ook echter ook eerlijk blijven. Het is niet moeilijk om aan een dergelijk bedrag te komen, als de vastleggingen voor de A400M, de vervanger van de C-130, erin zijn opgenomen. Zo kom je heel snel aan een dergelijk investeringsbedrag.

Met het strategisch transportschip zal de regering nog mooiere resultaten kunnen voorleggen. De militair in de kazerne of op buitenlandse missie zal zich afvragen voor wie al die miljarden hebben gediend. Dat zal het probleem zijn, want op deze mensen zal er moeten worden bespaard.

Ik zou de regering willen vragen om de oefening eens te maken voor elke investeringspost over de laatste vijf jaar. Ik ben benieuwd of de regering dan hetzelfde resultaat zal bekomen. De senatoren kunnen deze vergelijking niet maken, want zij beschikken nog steeds niet over de exacte cijfers van het investeringsplan. Wij dringen erop aan die cijfers zo snel als mogelijk aan de leden van de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden te bezorgen. Ik heb daarvoor ook in de commissie gepleit. Wij bespreken in de commissie regelmatig wat resoluties, wat wetsontwerpen en verdragen, maar wij zouden ook zicht moeten krijgen op de evoluties in het leger.

We vragen ons trouwens af wat er de jongste jaren allemaal gebeurd is. Het leger verkeert meer en meer in staat van ontbinding, want de grote hervorming van het leger is stilgevallen. Een hervorming veronderstelt immers een voortdurende nieuwe input, een constante begeleiding en ondersteuning, maar dat is niet het geval. Er heerst een zware malaise in ons leger, van de basis tot de top.

Als zowel de basis als de top beginnen te morren, is er ontegensprekelijk iets aan de hand. De basis wordt niet meer vervangen. Het middenkader loopt leeg, want die militairen stappen over naar de privé-sector of beginnen een zelfstandig beroep. Ik kan hen begrijpen. Als er geen basis en middenkader meer is, hebben ook de generaals geen job meer. Uit vragen die daarover in Kamer en Senaat gesteld zijn, onder meer door de heer Martial Lahaye, VLD-kamerlid, blijkt dat heel wat generaals thuis aan het 'patatten jassen'

il comprend l'investissement pour les A400M qui remplaceront les C-130.

J'aimerais demander au gouvernement de faire le même exercice pour chaque poste d'investissement au cours des cinq dernières années. Je suis curieuse de savoir s'il arrivera au même résultat. Les sénateurs ne peuvent faire cette comparaison parce qu'ils ne disposent toujours pas des chiffres exacts du plan d'investissement. Ils insistent pour qu'il soient communiqués le plus rapidement possible à la commission des Affaires étrangères.

Nous discutons régulièrement en commission de résolutions, de projets de loi et de traités mais nous devrions également avoir un aperçu des évolutions à l'armée.

Nous nous demandons d'ailleurs ce qui a été fait ces dernières années. L'armée est en voie de décomposition, sa réforme est à l'arrêt. Il y règne un malaise depuis la base jusqu'au sommet. La base n'est plus remplacée, le cadre moyen se vide. Les généraux se retrouvent sans travail.

Dans la nouvelle structure, il n'y a pas de place pour tous les généraux nommés. Certains sont même supplantés par des officiers de rang inférieur.

Le ministre Flahaut fait du bon travail mais le gouvernement ne le suit pas et il doit se débrouiller avec ce qu'il reçoit.

Étant donné que encore effectuer un tas de missions utiles, notamment dans le cadre de l'OTAN, il faut faire quelque chose pour stopper l'hémorragie.

Que se passera-t-il dans les prochaines années ? Le plan de réforme s'étend jusqu'en 2015. Le gouvernement arrivera-t-il à réaliser les objectifs prévus ? Il devra tenir ses promesses sans moyens supplémentaires. Simultanément, on envisage des investissements de prestige qui dépassent le budget, par exemple l'achat du grand bateau de transport.

Il faut faire un choix. Si on promet aux militaires une augmentation de salaire, il faut rogner dans d'autres domaines, à moins que le conseil des ministres n'octroie des moyens supplémentaires. L'opposition exhorte le ministre à tout mettre en œuvre pour tenir ses promesses au cours de l'année à venir.

À maintes reprises, nous avons attiré l'attention du ministre sur le fait que des investissements dont l'utilité n'est pas démontrée hypothèquent l'avenir. Cela vaut pour le personnel comme pour l'équipement. Les choix du gouvernement sont inconsidérés et injustifiés. L'abandon définitif de la spécialisation dans la lutte contre les mines, pour laquelle nous étions réputés dans le monde entier, est un mauvais choix stratégique. L'achat du transporteur sera non seulement une charge budgétaire importante pendant une période assez longue mais il aura aussi de lourdes conséquences opérationnelles. Les conséquences budgétaires et politiques de la décision de remplacer les F16 sont reportées à la prochaine législature, qu'on participe ou non à une flotte aérienne performante au sein de l'OTAN.

Le plan de réforme 2000-2015 sera-t-il adapté aux engagements contractés et si oui, dans quel sens ?

Nous ne sommes pas du tout satisfaits d'un certain nombre de dossiers pour lesquels le ministre de la Défense est directement ou indirectement compétent. Régulièrement, le

zijn. Dat is onvoorstelbaar. In de nieuwe structuur is er aan de top immers geen plaats meer voor alle benoemde generaals. Sommigen worden bovendien nog voorbijgestoken door officieren die een lagere rang bekleden.

Ik raad iedereen aan zijn oren eens te luisteren leggen tijdens de opendeurdagen van het leger. Men staat versteld door wat men er hoort.

Minister Flahaut doet goed werk, maar de regering volgt hem niet en hij kan ook maar roeien met de riemen die hij heeft.

Omdat ons leger nochtans nog heel wat zinvolle opdrachten kan uitvoeren, bijvoorbeeld in het kader van de NAVO, moet er iets gedaan worden om de huidige leegloop te stoppen.

We vragen ons af wat er de volgende jaren zal gebeuren. Het hervormingsplan loopt tot 2015. Zal de regering er nog in slagen de geplande doelstellingen te realiseren? Hoewel er geen extra middelen zijn, moeten de beloften worden nagekomen. Tegelijkertijd worden er ook prestige-investeringen gepland, zoals de aankoop van het grote transportschip, die het budget ruimschoots overschrijden.

Er moet een keuze worden gemaakt. Als men de militairen een loonsverhoging belooft, moet er op andere vlakken worden beknipt of moet de ministerraad plotseling zo gul wordt en extra middelen toekennen. De oppositie roept de regering op alles in het werk te stellen om haar beloften in het volgende jaar na te komen.

Wij hebben de minister er meermaals op gewezen dat investeringen waarvan het nut nog niet is bewezen, een hypotheek leggen op de toekomst. Dat geldt zowel voor het personeel als voor de uitrusting. De keuzes die vandaag door de regering worden gemaakt, zijn ondoordacht en onverantwoord. Het definitief afzien van de specialisatie in de mijnenbestrijding, waarvoor we wereldwijd bekend staan, is geen goede strategische keuze. De aankoop van ons transportschip zal nog geruime tijd een zware budgettaire last blijven en heeft bovendien zware operationele gevolgen. De budgettaire en politieke consequenties van de beslissing over de vervanging van de F16's worden doorgeschoven naar de volgende regeerperiode, ongeacht de optie om al dan niet te kiezen voor deelname aan een performante luchtmachtvloot binnen de NAVO.

Wij vragen ons af of het hervormingsplan 2000-2015 zal worden aangepast aan de aangegeven verbintenissen en zo ja, in welke richting.

Wij zijn allerm minst gelukkig met een aantal dossiers waarvoor de minister van Landsverdediging rechtstreeks of onrechtstreeks bevoegd is. Met de regelmaat van een klok oppert de minister de idee om de huidige 60/40-taalverhouding op te blazen. Dat gaat niet enkel in tegen het standpunt van alle Vlaamse partijen, over de partijgrenzen heen, maar ook tegen de voorstelling van het leger als laatste bindmiddel in ons land.

Als overmorgen, op de nationale feestdag, het leger weer door de straten van Brussel defileert, zal weer worden gesproken over het leger als bindmiddel voor het land. Het idee om buitenlanders aan te trekken om het personeelstekort op te vangen, blijft actueel. Het opgeven van de bestaande 60/40-taalverhouding is voor CD&V onbespreekbaar. Het aanwerven van buitenlanders wordt door ons afgekeurd

ministre remet sur le tapis l'idée de faire sauter la proportion linguistique 40/60. Non seulement c'est contraire au point de vue de tous les partis flamands mais c'est également en contradiction avec l'image de l'armée comme dernier ciment du pays.

Lorsque après-demain, pour la fête nationale, l'armée défilera dans les rues de Bruxelles, on en reparlera du ciment du pays.

L'idée de recruter du personnel étranger pour combler le manque de personnel reste d'actualité. Pour le CD&V, il est exclu qu'on renonce à l'équilibre linguistique 60/40 tel qu'il existe. Nous désapprouvons donc le recrutement d'étrangers pour des raisons de principe et pour des raisons pratiques. Cela créera des problèmes de communication interne et de commandement. Il y aura de facto une francisation de l'armée. La nationalité belge sera vidée de son sens. En outre la contradiction est flagrante avec la logique et la pratique politico-stratégico-militaire. Nous avons toujours été contre une armée de mercenaires.

La pression croît pour que nous augmentions notre engagement international auprès de l'OTAN et de l'Union européenne. Le malaise sur les plans du personnel et du matériel menace de mettre en péril notre disponibilité internationale. La Belgique est-elle vraiment en état prendre des engagements plus importants si le ministre fait sienne notre critique de la réforme de l'armée ? Le manque de moyens pour le personnel, l'investissement et l'entraînement a des conséquences sur notre disponibilité, notre crédibilité et nos obligations européennes et internationales mais aussi sur la motivation et la sécurité du personnel. Nous ne faisons que reprendre les mots du ministre. Il les écrivit au moment où, en tant qu'opposition, nous nous déclarions totalement solidaires d'une coalition internationale de lutte contre le terrorisme et au moment où la Belgique obtenait de haute lutte une déclaration d'« opérationnalité » lors du Sommet de Laeken.

Un dossier délicat, celui des aumôniers, suscite aussi des questions sur les méthodes du ministre. Notre collègue Vandenberghe a déjà abordé ce sujet dans une question orale. Tout ce qui a un encore un petit air chrétien doit sembler-t-il disparaître. C'est inadmissible. Dans le traitement de cette affaire, on n'a témoigné aucun respect à ceux qui chaque jour se dépensent pour le bien-être individuel et collectif de tous.

Cela concerne non seulement les militaires mais aussi leur famille. Seuls les aumôniers écoutent les histoires des gens. Peut-être faudrait-il un aumônier au Sénat auquel nous pourrions de temps à autre exposer nos problèmes. Avec ce que nous devons vivre ici ! Hier la majorité a fait de l'obstruction jusqu'à minuit. Nous nous demandons parfois à quel jeu nous jouons.

Je plaide pour les aumôniers parce qu'il font du bon travail et parce qu'ils se dépensent pour les militaires et leurs familles. Faut-il vraiment faire table rase de tout cela ?

Je suppose que de nombreuses personnes ne savent pas comment fonctionne notre armée. Le CD&V veut qu'elle soit bien équipée, bien formée et performante. La plupart des citoyens le souhaitent également.

omwille van praktische en principiële redenen. Er zal daardoor een probleem van interne communicatie en bevelvoering ontstaan. Er zal de facto een verfransing van het leger gebeuren. De Belgische nationaliteit zal worden uitgehold. Het staat bovendien haaks op een politiek-strategisch- militaire logica en praktijk. Wij zijn altijd tegen een huurlingenleger geweest.

Ook de druk op ons internationaal engagement binnen de NAVO en de EU neemt toe. Door deze malaise op het vlak van personeel en materiaal dreigt onze beschikbaarheid op internationaal vlak in het gedrang te komen. Is België wel in staat om een groter engagement op zich te nemen, als de minister onze kritiek op de legerhervorming tot de zijne maakt? Te weinig middelen voor personeel, investeringen en trainingen heeft gevolgen voor onze veilige inzetbaarheid en voor onze Europese en internationale geloofwaardigheid en verbintenissen en voor de motivatie en veiligheid van het personeel. Dit zijn niet onze woorden, maar die van de minister. Hij schreef dit op een moment dat wij ons als oppositie volledig solidair verklaarden met een internationale coalitie tegen het terrorisme en op een moment dat België een operationaliteitsverklaring forceerde tijdens de Top van Laken.

Dan is er nog een heikel dossier dat veel vragen oproept over de ernst van de wijze waarop de minister te werk gaat, namelijk dat over de aalmoezeniers.

Collega Vandenberghe heeft dit reeds aangehaald tijdens een mondelinge vraag. Alles wat ook maar een christelijk tintje heeft, moet blijkbaar buiten. Dit kan toch niet. De manier waarop deze zaak werd aangepakt, getuigt van niet het minste respect voor diegenen die zich dagelijks inzetten voor het persoonlijk en het algemeen welzijn van iedereen.

Het betreft niet enkel de militairen zelf, maar ook hun gezinnen. Alleen bij de aalmoezeniers kunnen mensen nog met hun verhaal terecht. Misschien heeft ook de Senaat wel nood aan een aalmoezenier waar wij af en toe onze problemen kunnen aan voorleggen. Wat moeten we hier allemaal niet meemaken. Gisteren filibusterde de meerderheid tot twaalf uur 's nachts. Wij vragen ons soms af waar men mee bezig is.

Ik wil pleiten voor de aalmoezeniers omwille van hun goed werk en hun inzet voor de militairen en hun gezinnen. Moet dat werkelijk met de grond worden gelijkgemaakt?

Ik besef dat heel veel mensen niet wakker liggen van de wijze waarop onze krijgsmacht functioneert. Als de nood hoog is, wil CD&V echter wel dat een goed uitgeruste, opgeleide en performante krijgsmacht klaarstaat. Ook de meeste burgers willen dat.

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Ik begrijp niet waarom CD&V zo'n krijgshaftige taal spreekt. In de bijbel staat: wie met het zwaard omgaat, zal er door vergaan. Dat zouden al de aalmoezeniers toch moeten weten!

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Daar gaat het niet over. Ik zou wel eens willen weten wie het meest om het leger zal roepen als er problemen rijzen. In ons land gaat het altijd zo: eerst worden de zaken verwaarloosd en dan ontstaat er een probleem. Wij zijn voorstander van een goed uitgerust leger.

Mevrouw Jeannine Leduc (VLD). – Wie heeft gezorgd voor de afschaffing van de legerdienst en de inkrimping van het

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *Je ne comprends pas pourquoi le CD&V emploie un langage aussi belliqueux. Il est écrit dans la Bible que celui qui a vécu par l'épée périra par l'épée. Tous les aumôniers devraient le savoir !*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Là n'est pas la question. Je voudrais bien savoir qui fera le plus appel à l'armée en cas de problèmes. C'est toujours pareil dans notre pays : on fait preuve de négligence et les problèmes surgissent. Nous sommes favorables à une armée bien équipée.*

Mme Jeannine Leduc (VLD). – *Qui a supprimé le service*

leger?

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Dat heeft daar niets mee te maken. Wij hebben gekozen voor een goed uitgerust beroepsleger. Wij hebben er niet voor gekozen dat sommigen die een politicus kennen, hem konden vragen om op een bepaalde plaats terecht te komen. Wij vinden dat iedereen gelijk is voor de wet. Daarom hebben wij gekozen voor een goed uitgerust beroepsleger. Uw partij heeft daar destijds toch ook voor gekozen, mevrouw Leduc!

Men mag een legerhervorming uiteraard niet als voltooid beschouwen. Men moet de evolutie volgen en de zaak constant evalueren. Dat doen wij hier vandaag.

Onze fractie en de minister hebben eigenlijk dezelfde bekommernis, namelijk een goed uitgerust leger, maar daarvoor zijn de nodige middelen nodig. Wij vrezen evenwel dat het huidige defensiebeleid nefast is voor de toekomst van onze krijgsmacht. (*Onderbrekingen*)

Ik ben nog niet klaar. Ik heb evenwel geen boeken meegebracht om uit voor te lezen, zoals de heer Van Quickenborne gisteren.

Ik heb de situatie geschetst waarin het leger zich vandaag bevindt. We hebben daarover grondig nagedacht en we hebben onze werkgroep Defensie samengeroepen. We zijn vertrokken van een aantal uitgangspunten. Bij de analyse van de huidige internationale veiligheidscontext gaat CD&V uit van het principe dat geen enkele situatie in de wereld definitief of constant is, wat duidelijk wordt aangetoond door het onverwachte einde van de oude oorlog.

Daarom zijn we als partij, als beweging, als fractie, als senatoren ervan overtuigd dat we momenteel geconfronteerd worden met een drietal categorieën van risico's en dreigingen.

Van de eerste dreiging is de waarschijnlijkheid aanzienlijk afgenomen, maar we mogen of kunnen niet aannemen dat ze voor altijd verdwenen is. Het betreft een nucleaire of massale conventionele aanval. Naar aanleiding van een of ander conflict, bijvoorbeeld tussen Pakistan en India, wordt daar nog wel eens over gesproken. Niettemin moeten we er rekening mee houden dat deze dreiging niet altijd veraf is.

Een tweede categorie, waarvan de vorm enigszins veranderd is en het relatieve regionale belang toegenomen is, omvat terrorisme, guerrilla, bevrijdingsoorlogen, etnische conflicten en de proliferatie van een aantal wapensystemen.

De derde categorie is die van de nieuwe risico's en dreigingen, zoals de groeiende verwevenheid tussen de internationaal georganiseerde misdaad en terrorisme, fanatisme en extremisme. Verder zijn er nog de tot lokale spanningen leidende migratiestromen, de kwetsbaarheid van data- en communicatiestructuren als basis van onze informatiemaatschappij en de vergaande impact van de technologische innovatie op de wijze van oorlogsvoering.

Deze drie belangrijke categorieën van dreigingen vormen de uitgangspunten voor onze stelling.

Daarenboven is België sedert 1948 duidelijk afgestapt van een louter nationaal georganiseerde defensie. Ook vandaag onderschrijft onze CD&V-fractie nog steeds de beslissing waarbij de nationale veiligheid en defensie worden gegarandeerd in een Europees kader binnen het Noord-

militaire et réduit l'armée ?

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Cela n'a rien à voir. Nous avons opté pour une armée de métier bien équipée. Nous n'avons pas mis en place un système dans lequel ceux qui connaissent un politicien peuvent lui demander un poste bien précis. Pour nous, tout le monde est égal devant la loi. Je rappelle, madame Leduc, que votre parti a jadis également fait le choix d'une armée de métier bien équipée.*

Une réforme de l'armée n'est bien entendu jamais achevée. Nous devons suivre l'évolution et constamment réévaluer. C'est ce que nous faisons aujourd'hui.

Notre groupe partage les préoccupations du ministre, à savoir une armée bien équipée. Mais pour cela il faut des moyens. Nous craignons que la politique actuelle de défense soit néfaste pour l'avenir de notre armée. (Interruptions)

J'ai décrit la situation de l'armée aujourd'hui. Nous avons mené une réflexion approfondie à ce sujet et nous avons convoqué notre groupe de travail Défense. Se basant sur l'analyse du contexte international actuel de sécurité, le CD&V a constaté que dans le monde aucune situation n'est définitive et constante, ce que démontre clairement la fin inattendue de la guerre froide.

C'est pourquoi nous pensons être confrontés à trois catégories de risques.

La première menace s'est atténuée mais nous ne pouvons croire qu'elle ait définitivement disparu. Il s'agit de la menace d'une attaque nucléaire ou d'une attaque conventionnelle massive, par exemple à l'occasion d'un conflit entre l'Inde et le Pakistan.

La deuxième catégorie, dont la forme a quelque peu changé mais dont l'importance régionale a crû englobe le terrorisme, la guérilla, les guerres de libération, les conflits ethniques et la prolifération de certains systèmes d'armements.

La troisième catégorie est celle des risques nouveaux, comme l'imbrication croissante du crime organisé international avec le terrorisme, le fanatisme et l'extrémisme. Sans parler des flux migratoires qui provoquent des tensions locales, de la vulnérabilité des structures de données et de communication à la base de notre société de l'information et de l'impact considérable de l'innovation technologique sur la façon de mener la guerre.

Ces trois catégories importantes de menaces sont à la base de notre point de vue.

En outre, la Belgique a renoncé depuis 1948 à une défense organisée exclusivement au niveau national. Le CD&V approuve toujours la décision d'ancrer la défense et la sécurité nationales dans un cadre européen au sein de l'Alliance atlantique, ce qui a préservé l'Europe occidentale d'un conflit armé et a assuré la stabilité intérieure pendant plus de cinquante ans.

Nulle part au monde on n'est mieux qu'ici. C'est en partie grâce à ce qui a été réalisé ces cinquante dernières années et cela a également contribué à la paix, à la sécurité et au bien-être de notre population.

C'est pour toutes ces raisons que nous sommes partisans de la mise en œuvre d'une identité de défense européenne dans

Atlantisch Bondgenootschap, dat West-Europa gedurende meer dan vijftig jaar gevrijwaard heeft van een gewapend conflict en de interne stabiliteit verzekerd heeft.

Nergens ter wereld is het beter dan hier. Dat hebben we deels te danken aan de stappen die vijftig jaar geleden werden gedaan. Die hebben ook bijgedragen tot de vrede, de veiligheid en de welvaart van onze bevolking. Daarom hebben we het vandaag met zijn allen goed.

Om die reden zijn wij voorstander van een verdere uitbouw van de Europese defensie-identiteit, binnen het kader van de Noord-Atlantische alliantie. We zijn dan ook bereid een rechtvaardig deel te dragen van de lasten die verbonden zijn aan deze collectieve bescherming. Alleen de zon gaat voor niets op, voor het overige moet worden betaald.

Hoe groot dit rechtvaardig deel moet zijn, kan worden afgemeten aan de defensie-inspanningen van vergelijkbare NAVO-partners, zoals Nederland, Noorwegen en Denemarken.

De voorzitter. – Nederland doet veel meer dan België.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – In België durft men een discussie als die over de *joint strike fighter* niet aangaan.

België moet evenveel inspanningen doen als vergelijkbare NAVO-partners.

Dezelfde lijn moet worden gevolgd voor de uitbouw van een Europees defensiebeleid. CD&V steunt de inspanningen voor de realisatie van een autonome Europese defensiecapaciteit, weliswaar als ondersteunend element van een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie. Hierbij moet rekening worden gehouden met de verklaring van de Europese Top van Keulen van 3 en 4 juni 1999 en het verdrag van Nice van 9 december 2000 waarin de grote krachtlijnen van de Europese defensie werden getrokken. Er moet blijvende aandacht uitgaan naar de verdere ontwikkeling van een Europees gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid. De ontwikkeling van dit beleid hangt af van de versterking van het gemeenschappelijk buitenlands beleid.

De eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat we op dat vlak regelmatig beschaamd moeten zijn. Eigenlijk falen we. We zouden een stuk sterker kunnen en moeten staan. Het is niet makkelijk om van vijftien visies tot één standpunt te komen, zeker als afstand moet worden gedaan van bevoegdheden. Willen dit beleid verder uitbouwen, dan moet de samenwerking met de buurlanden worden versterkt. Ook moeten andere vormen van samenwerking en synergie met strijdkrachten van andere lidstaten worden onderzocht.

De belangrijkste opdracht van de Belgische strijdkrachten is de deelname aan de collectieve defensie waarbij verbintenissen op basis van het nieuwe strategisch concept van NAVO worden aangegaan en nageleefd. Daarnaast kunnen troepen en middelen worden ingezet bij vredesondersteunende en humanitaire opdrachten. Bij de voorbereiding en uitvoering van deze taken moet naast het operationele karakter ook de veiligheid van onze troepen de grootst mogelijke aandacht moet krijgen.

Mijn opmerking over de veiligheid van onze troepen is dus

le cadre de l'Alliance Nord-Atlantique. Aussi sommes-nous disposés à supporter une part équitable du fardeau.

L'importance de cette partie équitable doit être définie par rapport aux efforts réalisés en matière de défense par des pays comme les Pays-Bas, la Norvège et le Danemark.

M. le président. – Les Pays-Bas font beaucoup plus que la Belgique.

Mme Erika Thijs (CD&V). – En Belgique, on n'ose pas engager une discussion sur le *joint strike fighter*.

La Belgique doit faire autant d'efforts que ses partenaires de l'Otan avec lesquels elle peut être comparée.

La même ligne de conduite doit être suivie pour la mise en œuvre d'une politique de défense européenne. Le CD&V soutient les efforts visant à atteindre une capacité de défense européenne autonome et ce, il est vrai, en tant qu'élément de soutien d'une politique étrangère de sécurité commune de l'Union européenne. Il faut évidemment tenir compte de la déclaration du Sommet européen de Cologne des 3 et 4 juin 1999 et du traité de Nice du 9 décembre 2000 définissant les grandes lignes de force de la défense européenne. Il faut accorder une attention durable au développement ultérieur d'une politique de sécurité et de défense européenne commune. Le développement de cette politique dépend du renforcement de la politique étrangère commune.

Pour être honnêtes, nous devrions régulièrement avoir honte. En fait, nous manquons à nos devoirs. Nous devrions être plus forts. Il n'est pas facile d'arriver à un point de vue unique lorsqu'il y a quinze visions différentes, surtout lorsqu'il faut abandonner des compétences. Si nous voulons mettre cette politique en œuvre, la collaboration avec les pays voisins doit être renforcée. Les autres formes de collaboration et de synergie avec les forces armées des autres États membres doivent également être examinées.

La participation à la défense collective est la mission principale des forces armées belges. Parallèlement, des troupes et des moyens peuvent aussi être engagés pour des missions de soutien de la paix et des missions humanitaires. Lors de la préparation et de l'exécution de ces tâches, outre le caractère opérationnel, la sécurité de nos troupes mérite la plus grande attention.

Ma remarque sur la sécurité de nos troupes est donc bien basée sur nos positions de départ. Si nous restructurons l'armée, la sécurité de nos troupes doit rester garantie.

wel degelijk op onze uitgangspunten gebaseerd. Als we het leger herstructureren, moet de veiligheid van onze troepen gegarandeerd blijven.

Om deze taken van internationale solidariteit binnen een bondgenootschap te kunnen uitvoeren, moeten de essentiële elementen van onze krijgsmachtdelen behouden blijven. Buiten de louter militaire taken, moeten Belgische strijdkrachten ook voor taken van hulp aan de bevolking ingeschakeld kunnen worden. Het begrip natie wordt bewust verlaten. Volgens Van Dale bestaat een natie uit alle mensen die oorsprong, taal, zeden, ... gemeenschappelijk hebben. Deze notie beantwoordt niet meer aan de werkelijke samenstelling van de bevolking die op het Belgische grondgebied verblijft.

CD&V oordeelt dat na de opschorting van de dienstplicht creatieve inspanningen nodig zijn om de band tussen het leger en de bevolking nauwer aan te halen. Waarom geen promotiecampagne organiseren op het rockfestival van Werchter waar 60.000 jongeren onder twintig jaar bijeen zijn? Laten we wat creatiever te werk gaan. Mensen moeten op een nieuwe, enthousiaste manier geworven worden. Dat geldt overigens niet alleen voor het leger. CD&V dringt erop aan dat de taken van de burgers binnen de krijgsmacht gevaloriseerd worden.

Ten slotte is CD&V er grondig van overtuigd dat de public relations-inspanningen van de krijgsmacht structureel moeten aangepakt worden. De CD&V-fractie dringt aan op een personeelsbeleid met gecoördineerde begeleidingsmaatregelen waardoor bestaande scheeftekkingen inzake leeftijd en functiestructuur kunnen worden rechtgezet. Bij de concrete uitwerking moet de 60/40-taalverhouding worden gerespecteerd.

Gegeven de aanzienlijke kosten van hoogtechnologisch legermaterieel en de beperkte budgettaire bewegingsruimte, zijn we van oordeel dat België verdere inspanningen moet leveren om, in overleg met andere NAVO-partners, tot een evenwichtige en werkbare taakintegratie te komen en tot gezamenlijke wederuitrustingsprogramma's, waarbij ons land vanaf het eerste stadium oog moet hebben voor kansen voor onze bedrijven en de werkgelegenheid.

Dat we hiervoor willen opkomen zal minister Daems zeker appreciëren.

Om de herstructurering van het leger optimaal te kunnen voortzetten, vraagt de CD&V de opheffing van de bevrozing van de begroting van Landsverdediging. De defensiebegroting moet niet stijgen omdat er plots een transportschip moet worden aangekocht. We vragen een structurele verhoging voor de verschillende posten.

De huidige risico's en dreigingen, het onverwachte einde van de Koude Oorlog en de onvoorspelde evoluties van de internationale veiligheid sindsdien tonen aan dat geen enkele veiligheidssituatie voorspelbaar is. Het Belgische, West-Europese en transatlantische veiligheidsbeleid moet dit steeds voor ogen houden.

In brede lagen van de bevolking overheerst evenwel de indruk dat de risico's en dreigingen niet langer duidelijk aantoonbaar zijn en het probleem van de binnenlandse veiligheid wordt als een van de hoogste prioriteiten beschouwd. De actualiteit van

Pour pouvoir exécuter les tâches de solidarité internationale dans le cadre d'une alliance, les éléments essentiels de nos forces armées doivent être préservés. En dehors des tâches militaires proprement dites, les forces armées belges doivent aussi pouvoir être mobilisées pour des missions d'aide à la population. La notion de nation disparaît : elle ne correspond plus à la composition réelle de la population demeurant en Belgique.

Le CD&V est d'avis que des efforts de création sont nécessaires pour resserrer les liens entre l'armée et la population. De nouvelles méthodes de recrutement, plus dynamiques, doivent être mises au point. Cela ne s'applique d'ailleurs pas seulement à l'armée.

Enfin, le CD&V est intimement convaincu que les efforts des forces armées en termes de communication externe doivent être appréhendés d'un point de vue structurel. Le groupe CD&V insiste sur la nécessité d'une politique du personnel assortie de mesures d'accompagnement coordonnées qui permettent de corriger les défauts en matière de structure d'âge et de structure fonctionnelle. La proportion linguistique 60/40 devra être respectée.

Étant donné le coût important du matériel militaire de haute technologie et l'étroitesse de la marge de manœuvre sur le plan budgétaire, nous sommes d'avis que la Belgique doit accentuer ses efforts pour parvenir, en concertation avec ses autres partenaires de l'OTAN, à une intégration des tâches acceptable et à des programmes communs de rééquipement bénéfiques pour nos entreprises et pour l'emploi.

Afin de pouvoir poursuivre de manière optimale la restructuration de l'armée, le CD&V demande le dégel du budget de la défense nationale. Nous demandons une augmentation structurelle pour les différents postes.

Les risques et menaces actuels, la fin inattendue de la guerre froide et les évolutions insoupçonnées de la sécurité internationale depuis lors montrent que rien n'est prévisible. La politique de sécurité en Belgique, en Europe occidentale et au sein de l'OTAN doit en tenir compte.

Une grande partie de la population a l'impression que les risques et menaces ne sont plus clairement décelables et la sécurité à l'intérieur du pays est considérée comme une des plus grandes priorités. Nous devons rester en alerte.

Quinze ans de paix et de sécurité ont créé l'impression qu'une armée n'est plus utile. Les conflits récents, parfois pas loin de chez nous, confirment que l'ancien terreau riche en conflits armés est toujours fertile.

Le fort sentiment d'injustice que ressent une grande partie de la population mondiale rend les conflits armés toujours possibles. Cette injustice découle de la répartition très inégale du bien-être, de la participation et de la connaissance. Elle est aussi la conséquence du besoin de pouvoir des uns et des idéologies radicales des autres. Les frustrations découlant des tentatives de l'Occident de continuer à garantir la sécurité mondiale ont également joué.

Les mécanismes sous-jacents semblent donc complexes. Dans la réalité, nos efforts paraissent beaucoup trop faibles ou contradictoires. C'est pourquoi nous devons rester conscients que subsiste le risque de voir des populations dépitées ou

de afgelopen maanden en jaren schijnt nochtans weinig ruimte te laten voor een veiligheidsbeleid dat de teugels viert. We moeten alert blijven.

Vijftig jaar vrede en veiligheid hebben de indruk gewekt dat we alles kunnen loslaten, dat een leger niet langer nodig is. Precies op zo'n ogenblik hebben we een leger nodig. Recente conflicten van verschillende aard en omvang – sommige op enkele uren rijden of vliegen van bij ons – bevestigen dat de aloude voedingsbodem voor gewapende conflicten onverminderd aanwezig is.

Het intense gevoel van onrecht dat grote delen van de wereldbevolking hebben, zorgt ervoor dat gewapende conflicten altijd mogelijk zijn. Dit onrecht komt voort uit de zeer ongelijke verdeling van welvaart, inspraak en kennis, uit de machtshonger van de enen of de radicale ideologieën van de anderen. Ook frustraties door de pogingen van het Westen om de wereldveiligheid te blijven garanderen, spelen mee.

De onderliggende mechanismen blijken dus complex te zijn. Aan de toeg kunnen we de wereldproblemen vaak gemakkelijk oplossen, maar van een echte aanpak zijn we nog ver verwijderd en in de realiteit blijken onze inspanningen veel te zwak of tegenstrijdig te zijn. Daarom moeten we voor ogen houden dat het risico blijft bestaan dat verongelijkte volkeren of hun leiders hun recht met geweld pogen af te dwingen.

Om de organisatie en de middelen voor het ministerie voor Veiligheid en Samenwerking voor de 21^{ste} eeuw te kunnen schetsen, moet de opdracht ervan duidelijk zijn. Dit veronderstelt een grondige studie van de risico's en dreigingen die we op basis van onze huidige kennis tussen nu en 2015 kunnen verwachten.

Het is ook uitermate belangrijk dat de bevolking op een correcte en verantwoordelijke wijze wordt geïnformeerd.

Agressie of geweld vinden vaak hun oorsprong in reëel of gemeend onrecht dat vele vormen kan aannemen. De kloof arm-rijk wordt veeleer groter dan kleiner. Bevolkingen die in armoede leven worden dagelijks geconfronteerd met welstellende elites in hun land en met beelden van de Westerse rijkdom.

In de parlementaire onderzoekscommissie Grote Meren zien we dat natuurlijke rijkdommen leiden tot excessen, tot oorlogen en humanitaire rampen. De jongste jaren zijn in Midden-Afrika circa 3 miljoen mensen gestorven of vermoord omwille van die natuurlijke rijkdommen. Natuurlijke rijkdommen zijn ongelijk verdeeld over de planeet. Ertsen en olie blijven een bron van wrijving of conflicten tussen staten en/of niet-staatelijke actoren. In vele regio's kan de toegang tot drinkwater het voornaamste strijdpunt van de komende decennia worden. Ongeveer 200 stromen en rivieren hebben ten minste twee oeverstaten. Dat betekent dat er conflicten kunnen ontstaan.

De milieudruk zal de strijd om leefbare grond doen toenemen. Milieudruk, langdurige droogte of regelmatige overstromingen maken goede, leefbare grond schaarser voor de steeds toenemende wereldbevolking. De afwezigheid van een rechtsstaat in vele arme landen belet degelijk bestuur, waardoor intern de ongelijkheid vergroot en extern de economische achterstand tegenover de rijke wereld toeneemt.

leurs leaders imposer leur droit par la violence.

Pour pouvoir esquisser l'organisation et les moyens du ministère de la Sécurité et de la Coopération au XXI^e siècle, ses missions doivent être clairement définies. Cela suppose une bonne étude des risques et des menaces auxquelles nous pouvons nous attendre jusqu'en 2015.

Il est aussi extrêmement important que la population soit informée de manière correcte et responsable.

L'agression et la violence ont souvent leur origine dans l'injustice réelle ou supposée, laquelle peut prendre de nombreuses formes. Le fossé entre riches et pauvres se creuse. Les populations vivant dans la misère sont confrontées quotidiennement aux élites nanties de leur pays et aux images des richesses de l'Occident.

Nous constatons dans la commission d'enquête sur les Grands Lacs que les richesses naturelles conduisent à des excès, des guerres et des catastrophes humanitaires. Elles ont coûté la vie à près de 3 millions de personnes en Afrique centrale. Elles ne sont pas réparties équitablement sur notre planète. Dans certaines régions, l'accès à l'eau potable peut devenir la principale préoccupation des prochaines décennies et risque de devenir une cause de conflit.

Les atteintes à l'environnement, les sécheresses prolongées ou les inondations fréquentes rendent les terres habitables et exploitables de plus en plus rares alors que la population mondiale augmente. L'absence d'État de droit dans de nombreux pays pauvres empêche une bonne gestion, ce qui renforce les inégalités et accroît le retard économique sur le monde riche.

Ce dont il s'agit ici, c'est des conséquences de certains articles de la loi-programme pour la paix et la sécurité dans le monde.

Mme Lizin n'ignore rien des flux migratoires. Ces flux apparaissent de manière massive ou progressive. Ils peuvent mettre l'économie et l'emploi des pays d'accueil sous pression, susciter des réactions hostiles de la population autochtone, fournir une base d'opérations militaires et abriter des organisations terroristes ou criminelles.

Le sentiment d'impuissance génère l'extrémisme et le fanatisme. Certains mouvements de libération n'ont pu survivre à la guerre froide qu'en tirant profit d'activités criminelles. Le crime organisé recourt de plus en plus à l'armement lourd et à la terreur.

La fusion du terrorisme politique et du crime organisé est considérée comme particulièrement menaçante. Chaque semaine, un sénateur pose une question à ce sujet.

Quelles sont les régions sensibles ? Dans l'optique de l'OTAN, nos voisins directs sont la Fédération russe, les Balkans, le Moyen-Orient, l'Afrique et un peu plus loin, les pays du sud de la CEI, l'Asie et la région de l'Océan pacifique.

Nous avons déjà une grande expérience en ce qui concerne la Fédération russe où la situation politique et socio-économique est un peu trouble.

Men kan zich afvragen waarom ik al die punten aanhaal. Welnu, het gaat om de gevolgen van bepaalde artikelen van de programmawet voor de vrede en de veiligheid in de wereld.

Mevrouw Lizin weet alles over migratiestromen. Met de Commissie voor de Binnenlandse Zaken hebben we het er al vaker over gehad en we zijn in Kirgizstan, Moskou en Albanië geweest. De migratiestromen ontstaan massaal of geleidelijk. Ze kunnen de economie en de werkgelegenheid van de gastlanden onder druk zetten, vijandige reacties uitlokken bij de autochtone bevolking, een uitvalsbasis bieden voor militaire operaties en terroristische of criminele organisaties herbergen. Gevoelens van onmacht leiden bij sommigen tot extremisme of fanatisme met politieke, nationalistische, etnische of religieuze motieven. Sommige bevrijdingsbewegingen konden de Koude Oorlog enkel overleven door financiering uit criminele activiteiten. De georganiseerde misdaad gebruikt meer en meer zware wapens en terreur.

Het versmelten van politiek terrorisme en georganiseerde misdaad wordt als bijzonder dreigend ingeschat. Elke week is er overigens wel een senator die over de combinatie van deze twee factoren een vraag om uitleg of een mondelinge of schriftelijke vraag stelt.

Welke zijn de gevoelige regio's? In het raam van een collectief defensiesysteem is het uiteraard niet elk land apart dat een eigen analyse maakt van de risico's en de dreigingen. Deze analyse wordt permanent gemaakt in het raam van de alliantie. Vanuit een NAVO-invalshoek zijn onze directe burenen onder andere de Russische Federatie, de Balkan, het Midden-Oosten, Afrika en iets verder de Zuidelijke GOS-republieken en de Aziatische en Stille Zuidzeeregio.

Met de Russische Federatie hebben we al heel wat ervaring. Gisteren nog was er een gezamenlijke persconferentie over een verslag dat wij samen met de Doema hebben gemaakt. De politiek en socio-economische toestand in dat land is niet echt duidelijk.

(Voorzitter: mevrouw Sabine de Bethune, eerste ondervoorzitter.)

Er leven tal van vragen, onder andere over het behoud van de eenheid, over de verdeling van het militaire potentieel en van de opbrengst van de grondstoffen, over de stabiliteit van de regering en over het gedrag van bepaalde partijen en personen in een eventuele machtsstrijd.

In de Balkan is de spanning nog altijd niet verdwenen. Indien dat wel het geval was, zouden onze strijdkrachten daar al lang vertrokken zijn. Dat betekent voor ons land een hele investering maar volgens de CD&V-fractie is die zeker de moeite waard. De omwenteling die zich momenteel in Servië voordoet ten gevolge van protestacties van de bevolking, doet de hoop ontstaan dat democratische hervormingen in deze regio snel kunnen worden doorgevoerd.

Over Turkije moeten we zeggen dat zowel de interne situatie als de relaties met andere landen niet erg stabiel zijn. Turkije gebruikt het NAVO-lidmaatschap als koevoet om toe te treden tot de Europese Unie. Dat kan een ernstige crisis binnen de NAVO meebrengen, als Turkije zijn houding tegenover de Europese defensie-identiteit niet wijzigt.

(Mme Sabine de Bethune, première vice-présidente, prend place au fauteuil présidentiel.)

Il subsiste une multitude de questions, notamment sur le maintien de l'unité, la répartition du potentiel militaire, le produit des matières premières, la stabilité du gouvernement et le comportement de certains partis et personnes dans une éventuelle course au pouvoirs.

Des tensions persistent dans les Balkans. Sinon, nos forces armées seraient parties depuis longtemps. Pour notre pays, cela représente un fameux investissement mais le CD&V estime que cela en vaut la peine. Le bouleversement qui se produit en Serbie fait espérer de prochaines réformes démocratiques dans cette région.

En Turquie, ni la situation intérieure ni les relations avec les autres pays ne sont particulièrement stables. Ce pays brandit son appartenance à l'OTAN pour revendiquer son adhésion à l'Union européenne. Il risque de se produire une grave crise au sein de l'OTAN si la Turquie ne modifie pas sa position vis-à-vis de l'identité de défense européenne. Pour l'instant, une foule de problèmes traînent dans ce pays, notamment à propos des Kurdes ou de la démocratie intérieure.

Voorlopig blijven tal van problemen in Turkije aanslepen. Geregeld wordt er ook hier in de Senaat een resolutie ingediend over de mensenrechten, de Koerden, de interne democratie, Griekenland, Cyprus, enzovoort.

In het Midden-Oosten maakt het vredesproces een moeilijke periode door. Mevrouw Lizin brengt dit geregeld ter sprake en gisteren nog stelde de heer Van Quickenborne een vraag over de Hezbollah.

Over Afrika heeft de Senaat negen maanden geleden al een onderzoekscommissie gestart. De historische relaties tussen België en centraal Afrika maken het onmogelijk dat we deze regio de rug zouden toekeren. En toch gebeurt dat nu, zogenaamd wegens de drama's van 1994 in Rwanda. Wij laten deze mensen zomaar in de staak. Wij mogen onze militairen niet meer naar deze regio sturen, hoewel België algemeen bekend staat als de expert voor Rwanda en Burundi. De huidige ontwikkelingen in Afrika beloven geen beterschap op korte termijn.

Dat zien we elke dag opnieuw. Wij hopen dat de akkoorden van Lusaka nu eindelijk worden uitgevoerd en dat er enige evolutie is na de inter-Congolese dialoog in Sun City.

De zuidelijke republieken van het GOS, die veel armoede kennen en een zwak staatsbeheer hebben, worden geconfronteerd met georganiseerde criminaliteit en concurrerende religies.

In Azië, in de regio van de Stille Zuidzee, zijn de economische crisis en de Indiase en Pakistaanse kernproeven onrustbarend. Dat brengt ons bij de nucleaire dreiging. Hoe zullen de machtsverhoudingen tussen China, Japan, de Verenigde Staten en de Russische federatie evolueren? En de machtsverhoudingen tussen China, India en Pakistan? De toestand in Indonesië houdt nog heel veel potentieel conflict in.

De schaal en de complexiteit van deze risico's en van een geloofwaardige ontrading overstijgen ver de mogelijkheden van een louter nationaal georganiseerde defensie. De enige echte structurele aanpak van risico's en dreigingen bestaat er uiteraard in hun voedingsbodem weg te nemen. Wij weten echter dat dit niet gemakkelijk is. De christen-democraten blijven ijveren voor meer rechtvaardigheid en een billijker verdeling van de rijkdom, kennis en macht. Bestaande spanningen en escalerende crisissen moeten snel en energiek worden ontladen via preventieve diplomatie en crisismanagement.

Twee jaar geleden heb ik gesmeekt om in de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen een grondige studie uit te voeren over het thema van conflictpreventie. Nergens in Europa is dat de laatste jaren gebeurd. We hebben een enorme kans laten liggen. Crisismanagement en conflictpreventie moeten de nodige aandacht, de nodige middelen en misschien ook de nodige regionale structuren krijgen.

Toch zullen regionale conflicten en een mogelijke aanval op een bondgenoot nog zeer lang op de agenda van Defensie blijven staan. Daarom moeten we aan een zo breed mogelijk spectrum van risico's weerwerk kunnen bieden. Het meeste leed wordt uiteraard bespaard wanneer dat weerwerk zodanig wordt uitgebouwd dat de potentiële belager uiteindelijk afziet van een aanval. Zover moet ons gemeenschappelijk

Au Moyen-Orient, le processus de paix traverse des moments difficiles.

Une commission d'enquête sur l'Afrique a été mise sur pied au Sénat. Malgré nos relations historiques avec l'Afrique centrale, nous avons fini par abandonner le Rwanda. Nous ne pouvons plus y envoyer nos militaires. Compte tenu des derniers développements observés en Afrique, on ne peut espérer aucune amélioration à court terme.

Nous espérons que les accords de Lusaka seront finalement exécutés et qu'il y aura un changement après le dialogue intercongolais de Sun City.

La pauvreté touche les républiques de la CEI, l'État y est mal géré et est confronté par exemple au problème de la criminalité organisée.

En Asie, dans l'Océan Pacifique, la crise économique et les essais nucléaires de l'Inde et du Pakistan nous font craindre une menace nucléaire. Quelle sera l'évolution des rapports de force entre la Chine, le Japon, les États-Unis et la Fédération russe ? Et entre la Chine, l'Inde et le Pakistan ? La situation en Indonésie recèle encore énormément de conflits potentiels.

La seule manière de faire face aux menaces à assurer une meilleure égalité et un meilleur partage des richesses, des connaissances et du pouvoir.

Voici deux ans, j'avais supplié en vain que la commission des Relations extérieures effectue une étude approfondie sur le thème de la prévention des conflits. Nous avons laissé passer une chance énorme.

Les conflits régionaux et l'éventuelle attaque contre un allié resteront longtemps à l'ordre du jour de la Défense. Nous devons pouvoir réagir à un large éventail de risques.

La défense collective vise à répondre à des menaces extérieures. Ses caractéristiques essentielles sont une perception commune de la défense, de sa propre vulnérabilité et des mesures à prendre. Notre sécurité est par essence une affaire collective dont la meilleure garantie est la défense réciproque dans le cadre de l'OTAN et de l'UEO.

L'obligation d'assistance si la sécurité d'un des pays membres de l'OTAN est menacée demeure la pierre angulaire de l'alliance.

Depuis la fin de la guerre froide, le contexte de sécurité est devenu plus compliqué et incertain. La sécurité des pays membres de l'OTAN est déterminée par la stabilité des pays et régions qui nous entourent.

Les décisions de participation aux interventions humanitaires doivent s'appuyer sur une série de critères.

D'abord, la constatation d'une volonté claire des parties concernées de privilégier la paix, de façon à ce que la mission ait des chances certaines de réussir. Ensuite, la décision politique d'engager des troupes et des moyens doit être prise au cas par cas par le gouvernement. Les objectifs doivent être réalisables et l'opération exécutable. L'enjeu doit être aussi transparent que possible et soutenu par la société et le parlement.

Il faut assurer un entraînement spécifique pour les opérations humanitaires ou de maintien de la paix. Notre armée doit recevoir de nouvelles missions et relever de nouveaux défis.

veiligheidsbeleid gaan. Vandaag is dat niet het geval, maar we moeten ernaar streven. Een geloofwaardige ontrading blijft zonder enige twijfel het veiligste verdedigingssysteem dat bovendien vanaf de eerste stadia van een conflict een solide ruggensteun kan bieden aan alle inspanningen op het vlak van preventieve diplomatie en crisismanagement. Collectieve defensie is gericht op het beantwoorden van externe dreigingen. Ze stoelt op de samenwerking van verschillende staten teneinde de zelfverdedigingscapaciteit te versterken. De belangrijkste kenmerken zijn een gemeenschappelijke perceptie van de dreiging, van de eigen kwetsbaarheid en van de te treffen maatregelen. Onze veiligheid is in essentie een collectieve aangelegenheid, die het best wordt gewaarborgd door het behoud van de wederzijdse defensiegarantie in het kader van de NAVO en de WEU.

De verplichting tot bijstand als de veiligheid van één van de NAVO-lidstaten is bedreigd, blijft onverkort de hoeksteen van het bondgenootschap.

Sinds het einde van de koude oorlog is de veiligheidscontext ingewikkelder en onzekerder geworden. De veiligheid van de NAVO-lidstaten wordt eveneens bepaald door de stabiliteit van de ons omringende landen en regio's.

Beslissingen tot deelname aan humanitaire interventies moeten op een aantal criteria steunen. Zonder criteria zal er te pas en te onpas om humanitaire redenen worden geïntervenieerd. Er moeten juiste criteria worden in acht genomen.

Welke criteria kunnen dat zijn? Ten eerste, de vaststelling van een duidelijke wil van de betrokken partijen om de vrede een kans te geven zodat de opdracht afdoende slaagkansen krijgt. Ten tweede, de politieke beslissing om troepen en middelen in te zetten dient door de regering geval per geval te worden genomen. De doelstellingen dienen haalbaar en de operatie uitvoerbaar te zijn. De inzet moet zo transparant mogelijk zijn en geschraagd worden door een maatschappelijk draagvlak en door het Parlement.

De slaagkansen en de veiligheid van onze troepen zijn het best gewaarborgd, waar zij ook worden ingezet, als de onmiddellijke capaciteit aanwezig en zichtbaar is, om zelfs in geval van escalatie, het overwicht te behouden. Dit impliceert soepele engagementsregels, goede inlichtingen en analysecapaciteit en een grote beslissingsbevoegdheid bij de bevelhebber op het terrein.

Een specifieke training voor humanitaire of vredesondersteunende operaties moet verder vorm krijgen. Iedereen is het er over eens dat ons leger nieuwe taken moet krijgen en nieuwe uitdagingen moet opnemen. Eén van die nieuwe uitdagingen zijn precies die humanitaire operaties.

Een belangrijk onderdeel hiervan is de politionele taak van militairen in conflictgebieden zonder of met een slecht functionerende bestuurlijke organisatie. Het ontbreken van een politieapparaat plaatst de aanwezige militairen vaak in zeer precarie situaties zowel op het vlak van de veiligheid van de plaatselijke bevolking als voor hun eigen veiligheid. Daarom opteert de CD&V voor een specifieke standaardmodule in de opleiding van elke militair met als doel de algemene vorming op het vlak van de vredesondersteunende operaties.

L'un d'entre eux est précisément ces opérations humanitaires.

Un élément important est la tâche policière des militaires dans les zones de conflit. Le manque d'appareil policier place souvent les militaires présents dans des situations très précaires tant sur le plan de la sécurité des populations locales que de leur propre sécurité. C'est pourquoi le CD&V opte pour un module standard spécifique de formation des militaires, ayant pour but la formation générale en matière d'opérations de maintien de la paix.

Pour un détachement qui part en mission, une telle formation dure quatre mois. Si on peut dès le début de la formation familiariser les troupes avec ce type de tâche, elles seront plus rapidement disponibles.

On ne peut confier aux militaires des tâches policières étendues, ils ne sont pas formés pour cela. La police unique doit assumer cette mission dans le cadre de ses missions internationales.

Il y a aussi la coopération au développement. La capacité logistique de l'armée et le know how des troupes peuvent rendre de grands services dans les pays en voie de développement. Je rends hommage au ministre de la Défense nationale pour son projet au Bénin. Il y a réalisé un travail incroyablement bon. Cela servira certainement l'image de la Belgique et c'est une bonne chose pour l'entraînement des troupes. Cependant cela requiert une bonne collaboration entre les trois départements concernés : la Défense nationale, la Coopération au développement et les Affaires étrangères, ce qui semble-t-il manque un peu.

Nous trouvons aussi important que la Défense nationale n'entre pas en concurrence avec le secteur privé pour certaines tâches.

Chaque pays a le droit de se défendre. Lorsqu'un pays connaît une évolution positive en matière de droits de l'homme, d'administration publique et de démocratie, une collaboration technique militaire peut être envisagée, de préférence dans un cadre multilatéral.

L'assistance à la population peut se situer à trois niveaux : intervenir en cas de catastrophe, spécialement en cas de catastrophe nucléaire, chimique ou bactériologique, fournir une assistance sanitaire et médicale et enfin proposer un appui logistique surtout en cas de missions logistiquement complexes.

Donner de l'information à la presse ou au public n'est pas vraiment une tâche de l'armée, sauf éventuellement pour ce qui concerne sa contribution propre. Elle n'est pas non plus qualifiée pour le maintien de l'ordre sauf dans des circonstances exceptionnelles.

D'autres missions éventuelles, lors de catastrophes par exemple, sont : assurer une permanence dans les centres de crise, aider à mesurer les dégâts, veiller à l'approvisionnement en eau, par route ou par air, prêter assistance lors d'évacuations, fournir des bateaux pour servir d'avant-poste au contrôle des eaux côtières et pour l'arraisonnement des navires qui polluent, diffuser des bulletins météo – ce qui peut s'avérer important en cas de catastrophe chimique –, offrir des transmissions radio, réaliser des tâches lors de travaux de grande envergure comme le nivellement, l'abattage de ruines, la construction de

Voor een detachement dat wordt uitgestuurd, duurt een dergelijke opleiding vier maanden. Indien men van bij het begin van de opleiding stelselmatig en op gestructureerde wijze vertrouwd wordt gemaakt met dat thema, zal de snelle inzetbaarheid aanzienlijk toenemen.

Uitgebreide politietaken mogen echter niet toevertrouwd worden aan militairen. Daarvoor zijn zij niet opgeleid. De eenheidspolitie moet deze opdracht opnemen in haar internationaal takenpakket.

Er is ook de ontwikkelingssamenwerking. De logistieke capaciteit van het leger en de knowhow van de manschappen kunnen in ontwikkelingslanden goede diensten bewijzen.

Ik breng hierbij hulde aan de minister van Landsverdediging voor zijn project in Benin. Hij heeft daar ongelooflijk goed werk verricht. Dat zal het imago van België zeker ten goede komen en het is een goede zaak voor de training van de manschappen. Een voorwaarde is echter een goede samenwerking tussen de drie betrokken departementen, namelijk Landsverdediging, Ontwikkelingssamenwerking en Buitenlandse Zaken, maar daar schort blijkbaar wat aan. Wij vinden het belangrijk dat Landsverdediging voor bepaalde taken niet in concurrentie treedt met de privé-sector.

Wij zijn van oordeel dat elk land het recht heeft zich te verdedigen. Wanneer er in een land een positieve evolutie is van het beleid inzake mensenrechten, goed overheidsbeheer en democratie, kan een militair-technische samenwerking overwogen worden. Dat moet bij voorkeur in een multilateraal verband gebeuren.

De hulp aan de bevolking kan zich op drie niveaus situeren. Er is ten eerste het bestrijden van de ramp, zeker in geval van ABC-rampen van nucleaire, biologische of chemische aard, ten tweede de medisch-sanitaire hulp en ten derde de logistieke steun vooral bij complexe logistieke opdrachten.

Publiek en pers voorlichten is geen echte taak van de krijgsmacht, behalve misschien voor wat betreft de eigen inbreng.

De krijgsmacht is niet aangewezen voor het handhaven van de openbare orde, tenzij in uitzonderlijke omstandigheden.

Verdere eventuele bijdragen, al dan niet in geval van rampen, zijn het verzekeren van een permanentie in crisiscentra, het helpen bij het opmeten van de schade, het verzorgen van bijkomend vervoer te water, op de weg of in de lucht, het verlenen van hulp bij evacuaties, het inzetten van schepen als vooruitgeschoven mug's voor de controle en de bewaking van de kustwateren en voor het betrappen van zeevervuilende schepen, het verstrekken van weerberichten (wat belangrijk kan zijn bij chemische rampen), het verzorgen van radiotransmissies, het leveren van bijdragen in werken van grote omvang zoals grondwerken, puinruimen, tijdelijke bruggen bouwen, gebouwen slopen en hef- en sleeptoestellen aanbrengen, het voorzien in brandstof, verlichting, pompen en elektriciteit.

Een laatste aspect is het beheren van noodhuisvesting. Denk maar aan de bijdrage die ons leger geleverd heeft bij de grote toestroom van asielzoekers in december 2000.

Gelet op de structuur, het personeelsbestand en de financiële middelen zou het leger eigenlijk niet moeten ingaan op vragen

ponts temporaires..., assurer l'approvisionnement en carburant, fournir de l'éclairage, des pompes, de l'électricité.

Il y a encore la gestion des logements d'urgence. Pensons ici au travail fourni par l'armée lors de la vague d'arrivée de demandeurs d'asile de décembre 2000.

Étant donné sa structure, la situation du personnel et ses moyens financiers, l'armée ne devrait pas être engagée à la demande du ministère des Affaires étrangères. Il y n'a pas de moyens budgétaires prévus pour les prestations aux tiers, pas même si d'autres départements sollicitent l'armée ou même quand l'armée est requise. Ces prestations doivent être payées. Le ministère de l'Intérieur paie-t-il ses factures aux Affaires étrangères ?

Nous avons besoin d'un processus de décision mieux adapté aux situations de crise ou de catastrophe.

Il doit en découler une meilleure synergie entre les moyens de l'armée et ceux du ministère ainsi que les autorités locales ou régionales.

La Belgique est un petit partenaire de l'OTAN mais un partenaire loyal et elle doit le rester. Pour que les réformes aient une chance d'aboutir sans compromettre la position de la Belgique aux niveaux européen et international, le gouvernement doit faire certains choix. Ceux qui proposent le CD&V sont de maintenir une armée plus petite mais plus efficace, dotée de soldats et d'un personnel civil bien payés. L'avenir est imprévisible et la nature des opérations militaires à court terme ou à plus long terme davantage encore. Nous devons donc être ouverts aux questions critiques sur le maintien de la situation actuelle. La Belgique doit-elle continuer à opter pour des avions de combat, des frégates et l'engagement mécanisé de la composante terrestre ? La solidarité au sein d'un système collectif de défense signifie-t-elle que la Belgique doit participer à toutes les forces à tous les niveaux ?

Malgré l'incertitude de l'avenir et compte tenu de l'histoire belge et militaire, il est très peu probable que la Belgique se retrouve isolée dans un conflit international menaçant directement son territoire et l'existence de l'État. C'est pourquoi le CD&V opte pour un rôle international à la mesure de notre pays : modeste mais irréprochable. Cela doit être le fil rouge de toute la structure de l'armée. Cela signifie que la Belgique ne doit pas se cramponner à toutes les connaissances et à toute l'expertise acquises mais doit choisir les missions militaires qu'elle souhaite remplir. Le choix du CD&V est réaliste.

Le fait que la Belgique dispose d'une bande côtière et d'eaux territoriales qui s'y sont rattachent justifie l'existence de la marine.

van Binnenlandse Zaken. Er zijn geen budgettaire middelen voor prestaties aan derden, ook niet wanneer andere departementen erom verzoeken en zelfs niet wanneer de krijgsmacht wordt opgevorderd. Die prestaties moeten dus betaald worden. Betaalt Binnenlandse Zaken facturen aan Buitenlandse Zaken?

Er is nood aan een besluitvorming die beter aangepast is aan crisissen en rampen.

Dit moet leiden tot een betere synergie tussen de middelen van het leger en die van het ministerie voor veiligheid en samenwerking, en de plaatselijke of regionale besturen door middel van opleiding en gezamenlijke oefeningen, inventarisatie van inzetbare middelen en de organisatie van infodagen over het beschikbare materieel.

België is een kleine, maar loyale NAVO-partner en moet dat ook blijven. Om de hervormingen een kans op slagen te geven en de positie van België op Europees en internationaal niveau niet in het gedrang te brengen, is de Belgische regering genoodzaakt keuzes te maken. De keuzes die de CD&V voorstelt, zijn erop gericht een kleiner, maar efficiënt leger uit te bouwen met goed betaalde manschappen en burgerpersoneel. Zoals in het hoofdstuk over de risico's en dreigingen werd aangetoond, is de toekomst onvoorspelbaar. De aard van de inzet van het leger op korte of langere termijn is daardoor ook onvoorspelbaar. We moeten bijgevolg durven openstaan voor kritische vragen over het behoud van de huidige toestand. Moet België vanuit het voorzorgsprincipe de huidige toestand met de keuze voor gevechtsvliegtuigen, fregatten en een gemechaniseerde inzet van de landcomponent op het actuele niveau in stand houden? Betekent solidariteit in een collectief defensiesysteem, met name binnen de NAVO, maar ook in het raam van een Europese defensie of van een VN-opdracht, dat België aan elke macht op elk niveau moet participeren?

Ondanks de onvoorspelbaarheid van de toekomst en afgaand op de Belgische en militaire geschiedenis, durven we aannemen dat de kans dat België in een internationaal conflict geïsoleerd raakt met rechtstreeks gevaar voor het grondgebied en het voortbestaan van de staat, bijzonder gering is. Daarom opteren de Vlaamse christen-democraten voor een internationale rol voor België, op maat voor ons land: bescheiden, maar kwalitatief hoogstaand. Dat moet de rode draad zijn doorheen de hele structuur van de krijgsmacht. Dat betekent onder meer dat België niet krampachtig moet vasthouden aan alle verworven kennis en expertise, maar dat we bewust een keuze moeten maken uit de militaire opdrachten die we ter harte willen nemen. De keuze van de CD&V is ingegeven door realisme. Het Belgisch leger moet niet alle taken opnemen om een goede bondgenoot te zijn. Wat we doen, moeten we goed doen. Daar komt het op aan. Dat geldt voor alle facetten van het politieke leven.

Het feit dat België over een kuststrook en de daarbij horende territoriale wateren beschikt, verantwoordt het bestaan van de marine.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Nu gunt de regering de marine zelfs geen boten meer. Wat kan een marine nog doen zonder boten?

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Dat vraag ik me soms af. We hebben nu eenmaal een marine, dus moeten we ze

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Le gouvernement prive maintenant la marine de bateaux. Que peut-elle faire sans bateaux ?*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Je me le demande. Nous avons une marine et nous devons l'équiper. Ou devons-nous*

uitrusten. Of moeten we de Nederlanders misschien vragen onze verplichtingen over te nemen?

De heer Jacques Devolder (VLD). – Onze marine is internationaal zeer gewaardeerd.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Maar wat willen we doen? Onze vloot mijnnevgers, waarin we expertise hebben en waarvoor iedereen ons looft, willen we ontbinden.

De heer Jacques Devolder (VLD). – Ook de opleidingen gebeuren nog in ons land en worden internationaal als zeer goed erkend.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Waarom doen we daar dan niet mee voort? De regering wil dit afschaffen. Dat is onvoorstelbaar.

België beschikt over een haveninfrastructuur van wereldformaat. Naar buiten zijn we daar echter niet fier genoeg op. In China of Japan kent iedereen de haven van Rotterdam. Wij promoten onze havens niet genoeg.

Ik was ooit uitgenodigd in de haven van Antwerpen. Er werd toen gesproken over het nut van die haven en over de bekendheid en de public relations van de overheid. Waarom kan onze overheid geen promotie voeren voor onze havens van Antwerpen en van Zeebrugge? We hebben niet voldoende chauvinisme. Als onze eerste minister naar het buitenland gaat, zou hij daar met overtuiging en telkens weer onze havens moeten promoten.

De heer Jacques Devolder (VLD). – Wij hadden in het weekend de vlootdagen in Zeebrugge. Meer dan 70.000 landgenoten, Nederlandstaligen en Franstaligen, zijn er op bezoek geweest. Zeg niet dat we niet aan promotie doen.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Intern, maar niet extern. (Onderbrekingen)

Ons land beschikt over belangrijke havens en een haveninfrastructuur van wereldformaat. Onze economische en maritieme belangen zijn dan ook zeer nauw met elkaar verbonden. De Belgische marine staat bekend om haar expertise op het gebied van mijnbestrijding. Tijdens de VN-campagne tegen Irak in de Perzische Golf oogstte de marine internationale bijval voor van haar professionalisme. Door die expertise is het mijnneven één van de vaste NAVO-opdrachten van België geworden. Met deze specialisatie komt ons land ruimschoots tegemoet aan de verwachte solidariteit met de geallieerden, zowel in vredes- als in oorlogstijd. Ook de ver doorgedreven samenwerking met de Nederlandse marine in de Admiraal Benelux geldt hier als voorbeeld.

Het mijnenjagen en het mijnneven zijn twee aanvullende componenten van de mijnenbestrijding. Het wekt dan ook verwondering dat één van die twee componenten, namelijk het mijnneven, werd geschrapt door de paarsgroene regering.

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Dat is een kwestie van specialisatie.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – De vier kustmijnnevgers waarvan de vervanging op stapel stond, werden uit het moderniseringsplan geschrapt. Als reden daarvoor werd aangehaald dat zou worden onderzocht of jaag- en veegcapaciteiten kunnen worden samengesmolten. De

demander aux Néerlandais d'assumer nos obligations ?

M. Jacques Devolder (VLD). – *Notre marine jouit d'une excellente réputation internationale.*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Mais on veut dissoudre notre flotte de démineurs qui a acquis une grande expertise et qui recueille les éloges de tous !*

M. Jacques Devolder (VLD). – *Les formations aussi sont encore organisées dans notre pays et sont également reconnues internationalement comme très bonnes.*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Pourquoi ne pas les poursuivre alors ? C'est inimaginable.*

La Belgique dispose d'une infrastructure portuaire d'envergure mondiale. Mais nous n'en faisons pas assez la promotion. Nous ne sommes pas assez chauvins. Quand il se rend à l'étranger, notre premier ministre devrait vanter nos ports avec conviction.

M. Jacques Devolder (VLD). – *Les journées de la flotte ont eu lieu ce week-end à Zeebrugge. Quelque 70.000 compatriotes y sont allés. Ne dites pas que nous ne faisons pas de promotion !*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *À l'intérieur mais pas à l'extérieur. (Interruptions)*

Notre pays dispose de ports importants et d'une structure portuaire d'envergure internationale. Nos intérêts économiques et maritimes sont étroitement liés. La marine belge est connue pour ses performances en matière de déminage. Le dragage de mines fait d'ailleurs partie de ses missions fixes dans le cadre de l'Otan.

Notre pays répond ainsi à la nécessaire solidarité entre alliés qui doit s'exprimer en temps de paix comme en temps de guerre.

La recherche et le dragage de mines sont les deux composantes du déminage. Nous trouvons donc étonnant que le gouvernement arc-en-ciel ait supprimé l'une d'entre elles, en l'occurrence le dragage.

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *C'est une question de spécialisation.*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Les quatre dragueurs de mines dont le remplacement est prévu ont été rayés du plan de modernisation. On étudierait en effet la possibilité de fusionner les capacités de recherche et de dragage. La décision a paru d'autant plus surprenante qu'il avait été*

beslissing wekte des te meer verwondering, daar wel beslist werd de drie fregatten op termijn te vervangen door twee multifunctionele escorteschepen. Thans worden de fregatten echter te veel ingezet voor oneigenlijk gebruik, niet alleen in het kader van de verantwoordelijkheden van de Staat in de territoriale wateren en in de exclusief economische zone, maar ook voor opdrachten in internationaal verband. Voor die taken zijn kleinere en snellere patrouillevaartuigen beter geschikt.

Onze fractie wil dan ook dat de regering terugkomt op de ongefundeerde beslissing om de kustmijnenvegers niet te vervangen.

(Voorzitter: de heer Armand De Decker.)

De Nederlandse marine is het beste geplaatst om de fregattaken uit te voeren en verder uit te bouwen, maar onze specialisatie is zeer belangrijk.

De huidige capaciteit van de luchttransportvloot moet behouden blijven. De C-130-toestellen zullen op termijn vervangen worden door de nieuwe A400M. We vinden dan ook dat de 15^{de} Wing in Melsbroek moet blijven.

De voorgestelde hervorming van de Landmacht kan grotendeels de goedkeuring van de CD&V-fractie wegdragen. Met de uitbouw van twee volledig operationele brigades naast de brigade paracommando, moet de kwaliteit van de inzetbare manschappen en van hun materieel primeren. Tijdens multinationale operaties, al dan niet in het kader van artikel 5 van het NAVO-handvest, is de bescherming van de militairen prioritair. Dergelijke operaties kunnen maar slagen indien zowel de training van de manschappen als de kwaliteit van de uitrusting en de middelen zeer hoog is.

Nu België zich inschrijft in de uitbouw van een Europese snelle interventiemacht, moeten ook de structuur, manschappen en middelen in die zin uitgebouwd worden: snel inzetbaar en beschikbaar gedurende een lange periode.

Wat de structuur betreft, moeten de staven worden aangepast aan de werkelijke grootte van het leger door het centraliseren van de middelen. Onze fractie onderschrijft de drie basisprincipes die de regering hanteert, namelijk *joint* is de regel, *combined* waar mogelijk en de civiel-militaire samenwerking is een must. Er moet dus een eenheidsstructuur tot stand gebracht worden met een minimumaantal niveau's, zodat de krijgsmacht met een vermindering van het personeel de kerntaken kan vrijwaren.

De huidige situatie op personeelsvlak mist evenwicht ten gevolge van de diepgaande herstructurering, meer specifiek door de opschorting van de dienstplicht en de genomen kwalitatieve maatregelen. Er zijn nog steeds te veel onderofficieren, dit ten koste van de vrijwilligers. Een veroudering van de effectieven is opgetreden, wat een ongezonde leeftijds piramide tot gevolg heeft. De aanwezigheid van voldoende jonge vrijwilligers in de operationele eenheden is een absolute vereiste.

De nodige ruimte moet worden gecreëerd voor nieuwe aanwervingen. Op dit moment is de job van militair niet echt aantrekkelijk. Dit heeft te maken met de vele keuzemogelijkheden die de arbeidsmarkt momenteel biedt. Het leger kan de concurrentie met de ander grote spelers op

décidé de remplacer à terme les trois frégates par deux navires d'escorte multifonctionnels. Actuellement, les frégates sont trop souvent affectées à un usage impropre, non seulement dans le cadre des responsabilités nationales mais aussi pour des missions effectuées dans un contexte international. Pour ces tâches, des patrouilleurs plus petits et plus rapides sont plus appropriés.

Notre groupe demande aussi que le gouvernement revienne sur la décision non fondée de ne pas remplacer les dragueurs de mines.

(M. Armand De Decker, président, prend place au fauteuil présidentiel.)

La marine néerlandaise est la mieux placée pour exécuter et développer les missions des frégates mais notre spécialisation est très importante.

La capacité actuelle de la flotte aérienne doit être maintenue. Les appareils C-130 seront à terme remplacés par les nouveaux A400M. Nous estimons aussi que le 15^{ème} Wing doit rester à Melsbroek.

Le groupe CD&V approuve en grande partie la réforme proposée de la Force terrestre. Avec la mise en place de deux brigades opérationnelles à côté de la brigade paracommando, la qualité des troupes mobilisables et de leur matériel doit primer.

Durant les opérations multinationales, que ce soit ou non dans le cadre de l'article 5 du Traité de l'Otan, la protection des militaires est prioritaire. De telles opérations ne peuvent réussir que si tant l'entraînement des troupes que la qualité de l'équipement et des moyens sont de niveau supérieur.

La Belgique s'inscrivant dans la mise en œuvre d'une force d'intervention rapide européenne, la structure, les effectifs et les moyens doivent être développés dans ce sens : rapidité de mobilisation et disponibilité durant une longue période.

Les cadres doivent être adaptés à la taille réelle de l'armée par la centralisation des moyens. Une structure unique doit être mise en place avec un nombre minimum de niveaux de façon à ce que les forces armées, malgré une diminution du personnel, puissent assurer les tâches essentielles

La situation actuelle du personnel manque d'équilibre à la suite de la profonde restructuration et plus spécifiquement de la suppression du service militaire et des mesures qualitatives qui ont été prises. Il y a encore trop de sous-officiers et ce au détriment des volontaires.

Un vieillissement des effectifs se manifeste, ce qui donne lieu à une pyramide des âges peu équilibrée. La présence de jeunes volontaires dans les unités opérationnelles est une nécessité absolue.

La carrière militaire est actuellement peu attractive. Cela résulte des nombreuses possibilités d'emploi offertes à l'heure actuelle sur le marché du travail. Pour rendre l'armée à nouveau attrayante, des salaires plus intéressants, des conditions de travail plus agréables et des possibilités d'épanouissement suffisantes sont indispensables.

De plus larges possibilités de formation et la compatibilité

de arbeidsmarkt niet meer aan. Om het leger opnieuw aantrekkelijk te maken zijn een aantrekkelijk loon, aangename werkomstandigheden en voldoende ontplooiingskansen nodig.

Ruime opleidingskansen en de afstemming gezin-werk zijn ook belangrijk. Als we meer vrouwen in het leger willen, moet aan dit laatste aspect zeker aandacht worden besteed.

We moeten voorkomen dat minister Flahaut moet blijven bedelen. Hij moet de nodige middelen krijgen om zijn militairen te betalen, om een klein maar goed uitgerust leger te onderhouden.

CD&V vindt pacifisme een correcte basishouding. Conflictpreventie moet de eerste bezorgdheid zijn bij de uitbouw van een buitenlands beleid dat gebaseerd is op de naleving van de mensenrechten. Dit betekent echter niet dat we de ernst van de conflicten en de mogelijke gevolgen ervan niet correct moeten inschatten. Als conflictpreventie faalt en de internationale gemeenschap geconfronteerd wordt met een crisissituatie die alleen nog met militaire middelen kan worden opgelost, moeten de gevolgen van deze keuze op een correcte manier worden ingeschat en aanvaard. De Vlaamse christen-democraten willen de bevolking daarvan beter bewust maken. De accentverschuiving binnen het Belgische leger van louter defensie naar meer internationale betrokkenheid gaat gepaard met de opschorting van de legerdienst en de omvorming van een vrijwilligersleger naar een beroepsleger. De nadruk komt meer en meer te liggen op de vredesondersteunende operaties in een multinationaal kader. Dit betekent dus niet dat er bij dergelijke operaties geen gevaar bestaat voor de veiligheid en het leven van de ingezette troepen. De Petersbergtaken die door de Europese snelle interventiemacht zullen opgenomen worden, hebben niet alleen betrekking op humanitaire operaties, maar omvatten ook de evacuatie van inwoners evenals peace keeping- en peace enforcementopdrachten. Daarom stelt CD&V voor het ministerie van Landsverdediging om te vormen tot het ministerie voor Veiligheid en Samenwerking. Veiligheid heeft betrekking op de interne en externe veiligheid, samenwerking op de nationale en de internationale samenwerking.

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Geweldpreventie wordt nu door de vredesbewegingen meer naar voren geschoven dan conflictpreventie. Ik heb mevrouw Thijs daarover nog niet veel in de commissie Buitenlandse Betrekkingen horen zeggen.

Meer dan één jaar geleden hebben we daarover een voorstel ingediend. Mevrouw Thijs had daar vanuit de oppositie kunnen op inspelen.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Meer dan twee en een half jaar geleden heb ik een voorstel ingediend in de commissie Buitenlandse Betrekkingen. In onderling overleg met alle aanwezige senatoren heb ik voorgesteld om sprekerslijst op te stellen voor een studiedag daarover. Men vond dat toen overbodig en wachtte liever op een wetsontwerp, een verdrag of een resolutie.

De commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging heeft haar mogelijkheden niet ten volle benut. Ze heeft enkel een aantal verdragen en resoluties goedgekeurd, maar voor de rest heeft ze niets gedaan. We

entre famille et travail sont aussi importantes. Si nous voulons davantage de femmes à l'armée, il faudra tenir compte de ce dernier aspect.

Il faut éviter que le ministre Flahaut doive continuer à mendier. On doit lui donner les moyens de payer ses militaires et d'entretenir une armée petite mais bien équipée.

Le CD&V est en faveur du pacifisme. La prévention des conflits doit être la préoccupation majeure dans l'élaboration d'une politique étrangère basée sur le respect des droits de l'homme. Néanmoins, nous devons estimer correctement la gravité des conflits et leurs conséquences possibles. Si la prévention échoue et que la communauté internationale est confrontée à une situation de crise qui ne peut être résolue qu'avec des moyens militaires, les conséquences de ce choix doivent être correctement estimées et acceptées. Les chrétiens démocrates flamands veulent sensibiliser la population à ce problème.

Le glissement d'accent au sein de l'armée belge de la défense pure à une implication plus internationale va de pair avec la transformation d'une armée de volontaires en armée de métier. L'accent est mis de plus en plus sur des opérations de soutien de la paix dans un cadre multinational. Cela ne veut pas dire que ce type d'opérations de comporte pas de danger pour la sécurité ou la vie des troupes engagées. Les missions de Petersberg, qui seront reprises par la force d'intervention rapide européenne, ne concernent pas uniquement des opérations humanitaires mais englobent l'évacuation des habitants ainsi que des opérations de maintien et d'imposition de la paix. C'est pourquoi le CD&V propose de transformer le ministère de la Défense en ministère de la Sécurité et de la Coopération. La sécurité porte sur la sécurité intérieure et extérieure et la coopération sur la coopération nationale et internationale.

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *La prévention de la violence est actuellement davantage mise en avant que la prévention des conflits. Je n'ai pas beaucoup entendu Mme Thijs à ce sujet en commission des Relations extérieures.*

Il y a plus d'un an, nous avons déposé une proposition à cet égard. Mme Thijs aurait pu y réagir en tant que membre de l'opposition.

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Cela fait plus d'un an et demi que j'ai déposé une proposition en commission des Relations extérieures. J'ai suggéré d'établir une liste d'orateurs en vue d'une journée d'études sur ce thème. À l'époque, on avait jugé cela superflu et on avait préféré attendre un projet de loi, un traité ou une résolution.*

La commission des Relations extérieures et de la Défense n'a pas profité pleinement des possibilités qui lui sont offertes. Elle s'est contentée d'adopter des rapports et des résolutions. Pour le reste elle n'a rien fait. Voilà des années qu'un débat sur la prévention des conflits n'a plus eu lieu en Europe.

hebben aangedrongen op een degelijk debat. Het is jaren geleden dat er in Europa nog een debat werd gevoerd over conflictpreventie. We hebben een voorstel ingediend om een dergelijk debat te organiseren en kregen nul op het rekest. Had men in het gebied van de Grote Meren of in de Balkan meer geïnvesteerd in conflictpreventie, dan hadden we bepaalde catastrofes misschien kunnen voorkomen. Als de Senaat nog wat wil betekenen, dan moet hij conflictpreventie op de internationale agenda plaatsen. De Senaat moet grondig studiewerk verrichten. We hebben dit de afgelopen drie jaar op een aantal vlakken gedaan, maar we zijn op een aantal thema's niet diep genoeg ingegaan. Misschien kunnen we tijdens het laatste jaar nog iets rechtzetten.

De naamsverandering van ministerie van Defensie naar ministerie voor Veiligheid en Samenwerking is goed. De CD&V-fractie zal daaromtrent een wetsvoorstel indienen. Het gaat om meer dan een symbool: naast een duidelijke positieve benadering van het leger, beantwoordt de nieuwe naam aan de nieuwe en meer complexe taak die het leger sinds het einde van de Koude Oorlog heeft gekregen.

Tot zover het hoofdstuk defensie.

Ik kom nu tot de ontwikkelingssamenwerking.

Lang geleden, om precies te zijn op 10 oktober 1999, hebben mevrouw De Schamphelaere en ikzelf een resolutie ingediend over schuldkwijtschelding voor de armste landen. Er liep op dat ogenblik een internationale campagne, Jubilee 2000, die de schuldproblematiek van de armste landen onder de aandacht bracht. De campagne ijverde intensief voor volledige kwijtschelding van de schuldenlast van de armste landen in het jaar 2000 en werd gedragen door tal van bewegingen die in het midden van de jaren 1990 ontstonden en uitgroeiden tot een breed platform van christelijke en niet-confessionele groepen. De beweging is in tientallen landen actief en verzamelde wereldwijd 22 miljoen handtekeningen die ze in juni 1999 overhandigde op de top van de G7 plus Rusland, in Keulen. Onder druk van die campagne kondigden heel wat regeringsleiders nieuwe initiatieven aan. Die aankondiging wordt elk jaar hernieuwd. Enkele dagen geleden las ik nog dat de Belgische NGO's opnieuw de schuldkwijtschelding vragen. We zijn dus nog altijd geen stap verder dan drie jaar gelden.

Overheidsschuld is niet abnormaal. We kunnen er in ons land over meespreken. Elk land moet investeren in infrastructuur en gaat daarvoor leningen aan. De kapitaalaflossingen en interesten mogen de ontwikkeling van een land echter niet hypothekeren en dat gebeurt vandaag wel. Het overheidsbudget mag niet zo zwaar worden belast dat belangrijke uitgaven voor onderwijs, overheidsapparaat, gezondheidszorg enzovoort in het gedrang komen. De schuldenlast mag evenmin de toekomstige privé-ondernemingen en privé-investeringen hypothekeren doordat de geldschieters hun vertrouwen in het investeringsklimaat en de overheid verliezen.

Welke sociale gevolgen heeft een hoge schuld? De internationale drukkingsgroepen onderstrepen dat schuld niet enkel economische gevolgen heeft, zoals de terugloop van investeringen en de instabiliteit van de betalingsbalans, maar ook een menselijke kostprijs. Dat laatste wordt gemeten in termen van verloren kansen voor volksgezondheid, scholing,

Nous avons déposé une proposition visant à organiser un tel débat mais nous n'avons reçu aucune réponse. Si nous avons davantage investi dans la prévention des conflits dans la région des Grands Lacs ou dans les Balkans, nous aurions peut-être pu éviter certaines catastrophes. Pendant trois ans, au Sénat, nous avons insuffisamment étudié certains thèmes. Peut-être pourrions-nous nous rattraper pendant cette dernière année.

Rebaptiser le ministère de la Défense en ministère de la Sécurité et de la Coopération est une bonne chose. Le groupe CD&V déposera une proposition de loi en ce sens. C'est plus qu'un symbole : le nouveau nom correspond à la nouvelle tâche plus complexe que l'armée doit assumer depuis la fin de la guerre froide.

J'en viens maintenant à la coopération au développement.

Le 10 octobre 1999, Mme De Schamphelaere et moi-même avons introduit une résolution sur la remise de la dette des pays les plus pauvres alors qu'une grande campagne, Jubilé 2000, battait son plein sur ce sujet et était soutenue par de nombreuses associations confessionnelles et non-confessionnelles nées durant le milieu des années 1990 et qui avaient défini une plate-forme commune. Ce mouvement était actif dans des dizaines de pays et avait rassemblé 22 millions de signatures sur une pétition remise à Cologne au participants du G7 et de la Russie. Sous cette pression, bien des chefs de gouvernement annoncèrent de nouvelles initiatives, promesses qui furent ensuite renouvelées chaque année. J'ai lu il y a quelques jours encore que des ONG belges demandaient toujours cette remise de la dette. Nous n'avons donc accompli aucun progrès depuis trois ans.

Qu'il y ait une dette publique n'est pas chose anormale, nous le savons en Belgique. Tout pays doit investir dans ses infrastructures et doit emprunter. Toutefois, le remboursement des intérêts et du capital ne doit pas hypothéquer le développement du pays. C'est pourtant ce qui se passe. Le budget public ne doit pas être soumis à une charge telle que l'enseignement, l'appareil administratif, la santé publique etc. en soient compromis. La charge de la dette ne doit pas davantage mettre en péril les entreprises et les investissements privés du futur parce que les prêteurs auraient perdu confiance dans les autorités et le climat d'investissement.

Les groupes de pression internationaux soulignent que la dette n'entraîne pas seulement des effets économiques comme le recul des investissements et l'instabilité de la balance des paiements mais aussi des coûts humains comme des occasions perdues pour la santé publique, la scolarisation, l'emploi ainsi qu'une vulnérabilité accrue à la maladie, l'analphabétisme et la pauvreté.

Selon Oxfam, une remise de la dette autorise des investissements sociaux qui permettraient de sauver la vie à 21 millions d'enfants africains et ouvriraient l'accès à l'enseignement à 90 millions de jeunes filles africaines. Entre 1990 et 1993, la Zambie a consacré 37 millions de dollars à l'enseignement fondamental mais 1,3 milliard au remboursement de la dette. L'Ouganda dépense 3 dollars par personne pour les soins de santé et 17 dollar au remboursement. La Tanzanie consacre deux fois plus d'argent au remboursement de sa dette qu'à

tewerkstelling en een toegenomen kwetsbaarheid voor ziekte, ongeletterdheid en armoede. Onder andere volgens Oxfam maakt een schuldkwijtschelding sociale investeringen mogelijk die het leven zouden redden van 21 miljoen Afrikaanse kinderen en 90 miljoen Afrikaanse meisjes toegang tot onderwijs zouden verstrekken. Er zijn nog andere voorbeelden. Zambia gaf tussen 1990 en 1993 37 miljoen US dollar uit aan lager onderwijs tegenover 1,3 miljard aan terugbetaling van de schuld. Oeganda spendeert per persoon 3 US dollar aan gezondheidszorg tegenover 17 US dollar aan de terugbetaling van de schuld. Tanzania geeft twee maal meer uit aan schuldaflossing dan aan watervoorziening, terwijl nochtans meer dan 14 miljoen mensen er geen toegang tot zuiver water hebben, wat hen blootstelt aan ziekten die de belangrijkste oorzaak zijn van handicaps en vroegtijdige dood.

De aangehaalde voorbeelden zijn veelvuldig, maar er zijn ook heel wat problemen die andere oorzaken hebben. Die zullen dus niet door schuldkwijtschelding worden opgelost. Ontwikkeling vergt meer dan alleen maar input van geld of het vermijden dat geld wegvloeit. Niettemin duiden de cijfers op een verband tussen schuld, armoede en ontwikkeling en sporen ze aan tot nadenken.

Waarom is schuldkwijtschelding gerechtvaardigd? Schuld moet worden terugbetaald. Dat is niet meer dan billijk tegenover de schuldeisers en andere schuldenaars die hun schuld afbetalen. Bij wanbetaling riskeert een schuldenaar trouwens geen nieuwe lening meer te krijgen. In heel wat arme landen legt de overheidsschuld een enorme druk op de bevolking die meestal niet rechtstreeks verantwoordelijk is. Internationaal is de roep om de schuld kwijt te schelden groot.

Als de overheidsschuld in arme landen een zware hypotheek legt op de sociaal-economische perspectieven van de bevolking, is schuldverlichting of schuldkwijtschelding gerechtvaardigd. Er moet dan wel aan bepaalde voorwaarden worden voldaan die tot economische en sociale vooruitgang leiden. Die factor moet in ontwikkelingsstrategieën op een geïntegreerde manier aan bod komen. Hij moet deel uitmaken van een gezond macro- of micro-economisch beleid en een plaats hebben naast de bevordering van menselijke ontwikkelingsfactoren. Schuldverlichting is dus een vorm van internationale samenwerking naast andere.

Schuldkwijtschelding moet steeds gepaard gaan met structurele aanpassingsprogramma's die leiden tot een gezonde macro- en micro-economische situatie. Dat moet er onder meer toe leiden dat de privé-sector opnieuw gaat investeren in arme landen met hoge schuldenlast.

Aanpassingsprogramma's moeten niet alleen kwantitatieve macro-economische doelstellingen nastreven, maar ook de sociale dimensies van ontwikkeling bewerkstelligen. Bovendien moeten ze een lokaal draagvlak hebben. Zonder *local ownership* heeft een aanpassingsprogramma weinig slaagkansen.

Collega's van de CD&V-fractie zullen straks onze amendementen verdedigen. Ik ben ervan overtuigd dat een aantal leden van de meerderheid hartpijn zullen hebben omdat ze die niet kunnen goedkeuren.

(De vergadering wordt geschorst om 11.50 uur. Ze wordt hervat om 12.15 uur.)

l'approvisionnement en eau alors que plus de 14 millions de gens n'ont aucun accès à de l'eau potable, ce qui les expose aux maladies, causes principales de handicaps et de décès prématurés.

Les exemples évoqués sont variés mais il existe également de nombreux problèmes qui ont d'autres causes et qui ne seront pas résolus par une remise de dette. Le développement requiert davantage qu'un apport d'argent ou des mesures permettant d'éviter qu'il ne soit gaspillé. Cependant, les chiffres indiquent un lien entre l'endettement, la pauvreté et le développement.

Dans les pays pauvres où la dette publique hypothèque lourdement les perspectives socio-économiques de la population qui n'est généralement en rien responsable de la situation, l'allègement ou la remise de dette est justifiée. Il faut toutefois satisfaire à des conditions déterminées qui doivent conduire au progrès économique et social. Ces conditions doivent être intégrées dans les stratégies de développement. Elles doivent faire partie d'une saine gestion macro ou microéconomique et avoir leur place à côté de la promotion des facteurs humains de développement.

L'allègement de la dette est donc une forme de coopération internationale parmi d'autres. La remise de dette doit toujours aller de pair avec des programmes d'adaptation structurels ayant pour objectif une situation macro et microéconomique saine. Cela doit notamment conduire le secteur privé à investir à nouveau dans les pays pauvres à dette élevée.

Les programmes d'adaptation ne doivent pas viser uniquement des objectifs macroéconomiques quantitatifs mais également la réalisation des dimensions sociales du développement. En outre, sans local ownership, un programme d'adaptation n'a que peu de chances de réussir.

Tout à l'heure, mes collègues du CD&V défendront nos amendements. Je suis persuadée que certains membres de la majorité regretteront de ne pouvoir les approuver.

(La séance, suspendue à 11 h 50, est reprise à 12 h 15.)

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK). – Ik bewonder minister Daems voor de gedrevenheid waarmee hij deze buitengewoon boeiende vergadering bijwoont.

Ik heb gisteren in de algemene bespreking al gepoogd de totaliteit van de programmawet te behandelen, wat zeer moeilijk is omdat er zoveel in vervat zit. Vandaag wil ik me beperken tot mijn fundamenteel amendement op artikel 137, omdat dit een aparte behandeling verdient.

Artikel 137 draagt als opschrift: 'Gebruik van de Engelse taal'. Ik heb daar nogal wat problemen mee. Dit artikel laat de keuze aan de minister om te bepalen welke materies aan de militairen in het Engels worden onderwezen, over welke materies ondervragingen en examens in het Engels mogen worden afgenomen en bovendien om alle materies te bepalen. Als de minister dus vindt dat punt X, Y of Z uit het onderwijsprogramma meer geschikt is om in het Engels te worden onderwezen, dan hebben we geen enkele wettig argument meer om dat in te perken. We tekenen voor de minister met dit artikel een enorme blanco cheque, wat volgens mij niet te rechtvaardigen is. Persoonlijk beschouw ik anglofilie als een ziekte. Blijkbaar heeft ze zelfs Vlaamse ministers aangetast. Het woord 'directeur' dat iedereen begrijpt, wordt door hen vervangen door *executive officer* wat niemand begrijpt. De personeelsdienst moet plaats maken voor *human resources*. Ze spreken niet langer van 'invoeren', maar hebben het te pas en te onpas over 'implementeren'. Culturele fierheid vinden ze oubollig als het over Vlaanderen gaat, maar ze vinden dat vanzelfsprekend wanneer het over Zuid-Amerika of over Afrikaanse staten gaat. Iedereen weet dat iemand die fier is op zijn eigen identiteit ook sociaal-economisch beter functioneert, maar dat geldt blijkbaar in Afrikaanse staten en niet bij ons.

Ik wijs erop dat Engelstalige publiciteit nooit gevoerd wordt voor dagelijkse producten als waspoeder, maar wel voor dure zaken zoals auto's, parfum en andere producten die de gebruiker een grotere eigenwaarde zouden geven. Ik heb een groot probleem met het elitarisme van de anglofilie.

De invoering van het Engels op de manier van artikel 137 is trouwens helemaal niet nodig om Engels te leren. Het gebruik van de eigen landstalen verhindert niet dat men Engels leert. Men moet een jurist toch niet in het Latijn te onderwijzen omdat hij vaak met Latijnse termen te maken krijgt? Zo is het ook niet nodig dat een luchtverkeersleider de lessen in het Engels volgt, ook al moet hij perfect alle Engelse termen van zijn vak begrijpen. Daarom is artikel 137 niet te rechtvaardigen; het is zelfs al te gek. Ik vermoed dat hier een verborgen agenda achter zit.

We weten dat de minister van Landsverdediging Europese vreemdelingen wil toelaten tot het Belgisch leger. Ik vrees dat hij Spanjaarden en Portugezen de gelegenheid wil bieden zich in het Engels uit te drukken, om niet gedwongen te worden om Nederlands of Frans te leren. Zelfs in het Vreemdelingenlegioen, voorbeeld bij uitstek van een vreemdelingenleger, ging men niet zover om een eenheidstaal te creëren. Wie in het Vreemdelingenlegioen diende, werd geacht Frans te spreken, hoewel op een bepaald ogenblik meer dan driekwart van het leger uit Duitsers bestond.

Dit artikel moet daarom dringend als onterecht worden bestempeld en geschrapt worden. Ik hoop dat deze

M. Wim Verreycken (VL. BLOK). – *Je me limite aujourd'hui à mon amendement à l'article 137 intitulé « Emploi de la langue anglaise ». Cet article donne au ministre la possibilité de déterminer les matières qui sont enseignées en anglais aux militaires et les examens qui peuvent se dérouler en anglais. Nous lui signons donc un gros chèque en blanc.*

Personnellement, je vois l'anglophilie comme une maladie. Manifestement les ministres flamands en souffrent aussi. Une maladie élitiste qui m'inquiète : on ne fait pas de publicité en anglais pour des savonnettes mais bien pour des voitures, des parfums ou d'autres produits qui renforcent l'ego de l'acheteur.

Quoi qu'il en soit, « directeur », que tout le monde comprend, est devenu executive officer, le service du personnel les human resources et « introduire » se dit « implémenter ». Lorsqu'il s'agit de la Flandre, la fierté culturelle est devenue vieillotte mais elle va de soi pour les pays d'Amérique du Sud ou d'Afrique. Tout le monde sait pourtant que celui qui est fier de sa propre identité est socio-économiquement plus productif. Mais manifestement ce principe vaut en Afrique et pas chez nous.

L'introduction de l'anglais telle que prévue par l'article 137 n'est absolument pas nécessaire pour apprendre cet idiome. L'emploi de nos langues nationales n'empêche pas d'apprendre l'anglais. L'article 137 n'est donc pas justifié ; il est même complètement fou. Je suppose qu'il y a un agenda caché derrière tout ça.

Nous savons que le ministre de la Défense nationale veut autoriser l'accès des étrangers à notre armée. Je crains qu'il veuille donner aux Espagnols et aux Portugais la possibilité de s'exprimer en Anglais pour ne pas être obligés d'apprendre le français ou le néerlandais. Même à la Légion étrangère on n'est jamais allé aussi loin. Qui y entrait était censé parler français.

Cet article injuste doit donc être supprimé d'urgence.

uiteenzetting, die trouwens langer duurde dan de mij toegemeten spreektijd, voldoende duidelijk is, zodat ik mijn amendement op dit artikel straks niet meer hoeft te toe te lichten.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – We lezen vandaag in de pers dat steeds meer tekenen erop wijzen dat de Verenigde Staten een militaire operatie tegen Saddam Hussein willen lanceren. Dat zou niet enkel stof zijn voor een debat in de Verenigde Staten. Het zou ook premier Guy Verhofstadt kunnen opzadelen met een crisis in zijn coalitie als president Bush een *coalition of the willing* vormt en van de bondgenoten, zoniet militaire dan toch politieke ondersteuning vraagt.

We herinneren ons nog welke problemen we een tiental jaren geleden gehad toen we aan de Britten munitie moesten leveren in de Golfoorlog. De PS was toen van oordeel dat België geen munitie mocht leveren omdat het de vrede zou bedreigen. Die munitie moest later worden vernietigd, wat een bewijs was van goed beleid.

We weten nog allen welk figuur België heeft geslagen naar aanleiding van de gebeurtenissen van 11 september, toen de ministers van buitenlandse zaken van de NAVO-raad bijeenkwamen en België een weifelachtige houding aannam inzake de inhoudelijke positie in het optreden in Afghanistan.

Het parlement heeft nu nog de tijd om zijn verantwoordelijkheid op te nemen inzake Irak zodat we niet worden verrast, zoals in de zomer van '90 bij de inval van Irak in Koeweit.

Het is zeer belangrijk dat het parlement, en zeker de Senaat, die zich volgens de voorzitter moet specialiseren in de buitenlandse politiek, de nodige maatregelen neemt om ervoor te zorgen dat er de volgende weken klaarheid is over de houding van de Belgische regering ten aanzien van een eventueel optreden tegenover Irak.

We hebben reeds te maken met een sluipende financiële crisis: de Beurs bepaalt de economie, in plaats van omgekeerd, en de sterke daling van de koers van de bank aandelen wijst op een gebrek aan vertrouwen in de bankinstellingen in de wereld. Indien er een bijkomende crisis zou ontstaan in de buitenlandse politiek, moeten we toch het standpunt van de Belgische regering kennen, en moeten op zijn minst de instrumenten worden aangereikt om het parlement te betrekken bij de besluitvorming terzake. Als de president van de Verenigde Staten zijn plan uitvoert en als we de toespraak van Saddam Hussein dienaangaande erop nalezen, verontrust het ons dat de meerderheid niet in staat zou zijn op gepaste wijze te reageren op de uitdagingen van de buitenlandse politiek.

Wat denkt de minister van Buitenlands Zaken over volgend bericht in *De Standaard*: “Washington zegt dat Saddam niet alleen een arsenaal van biologische en chemische wapens heeft, maar ook weer aan kernwapens werkt. Het wil niet wachten tot Saddam daarmee de regio en de rest van de wereld kan chanteren. De Europese bondgenoten delen die bekommernis, maar zijn geen voorstander van een militaire actie tegen Saddam. Dat geldt ook voor de Britse premier Tony Blair. Hij weet dat hij problemen krijgt met een deel van zijn Labourpartij als Britse troepen aan die operatie zouden deelnemen. In de Belgische regering dreigt de

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *Selon la presse, de plus en plus d'indices montrent que les États-Unis veulent lancer une opération militaire contre Saddam Hussein. Si le président Bush demandait un soutien politique, voire militaire de ses alliés, cela pourrait valoir une crise gouvernementale au premier ministre.*

Nous nous souvenons encore des problèmes que nous avons connus voici une dizaine d'années lorsque nous avons dû livrer des munitions aux Britanniques engagés dans la guerre du Golfe. Le PS s'est insurgé et il a fallu détruire ces munitions par la suite, ce qui est une belle démonstration de bonne gestion.

Nous nous rappelons la piètre figure qu'a eue la Belgique lorsqu'à une réunion des ministres des Affaires étrangères de l'OTAN à l'occasion des événements du 11 septembre, elle a douté de l'attitude à adopter sur l'intervention en Afghanistan.

Le parlement a encore le temps de prendre ses responsabilités en ce qui concerne l'Irak pour que nous ne nous laissions pas surprendre.

Il est capital que le parlement et certainement le Sénat qui, selon son président, doit se spécialiser en politique étrangère, prennent les mesures nécessaires pour que la position du gouvernement quant à une éventuelle intervention contre l'Irak soit clarifiée.

Nous sommes déjà confrontés à une crise financière larvée. Si une crise éclate en politique étrangère, le parlement doit connaître le point de vue du gouvernement belge et être associé à la prise de décision. Nous serions inquiets que la majorité ne soit pas à même de réagir en temps opportun aux défis de la politique étrangère.

Selon le Standaard, les libéraux ont des relations correctes avec les Américains tandis que les socialistes et les écologistes sont anti-Américains et opposés à l'OTAN.

Si une intervention est décidée, dira-t-on que le gouvernement belge ne s'y est pas préparé, a fait preuve de légèreté pour ne s'occuper que des problèmes qui n'intéressent pas les citoyens ?

J'ai donc déposé un amendement visant à insérer un nouvel article dans la loi-programme. Cet article prévoit qu'en cas d'opérations contre l'Irak, les commissions des Affaires étrangères et de la Défense du Sénat seront associées à la prise de décision. Nous pourrions ainsi étudier l'attitude de la majorité face à une question qui préoccupe l'opinion publique internationale. Comment le gouvernement peut-il paraître crédible dans la politique intérieure s'il est divisé sur des points essentiels, telle l'attitude à adopter à l'égard d'États parfois qualifiés de terroristes ?

kakofonie totaal te worden, ook al zou Washington alleen om politieke ondersteuning vragen. Premier Verhofstadt en zijn liberalen zijn op correcte betrekkingen met de Verenigde Staten gesteld. De groenen en een goed deel van de socialisten zijn sterk anti-Amerikaans en anti-NAVO, wat België binnen de NAVO in een zeer geïsoleerde positie plaatst. 'Wij staan in feite al met één been buiten het bondgenootschap,' zegt Eyskens."

Als er iets gebeurt, zal men zeggen dat de regering niet voorbereid is, geen maatregelen heeft genomen, lichtzinnig is geweest, en zich bezig houdt met de problemen die de burgers niet interesseren. Als er iets gebeurt dan zal de publieke opinie gemobiliseerd worden en er de politiek op aanspreken.

Ik heb bijgevolg een amendement ingediend dat ertoe strekt een nieuw artikel in te voegen in de programmawet waardoor de Senaatscommissies voor de Buitenlandse Aangelegenheden en de Defensie kan worden betrokken in de besluitvorming over de operaties tegen Irak. Dan zullen wij kunnen nagaan welke houding de meerderheid aanneemt ten aanzien van een problematiek die de internationale publieke opinie beroert. Het land heeft niet alleen recht op klaroenstoten, maar ook op een homogene houding inzake buitenlandse politiek. Hoe kan de regering op binnenlands politiek vlak geloofwaardig overkomen, als op buitenlands vlak over essentiële punten als de houding ten aanzien van staten, die soms als terroristisch worden bestempeld, verdeeldheid zou bestaan?

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V). – CD&V maakt zich zorgen over de visie van de regering op de Noord-Zuidverhouding. De leden van de regering leggen veelvuldige verklaringen af in de media. De eerste minister schrijft open brieven. Hij legt grote verklaringen af op VN-toppen. Ik ben zeker dat de regering met een talrijke delegatie van ministers naar Zuid-Afrika zal afreizen om er de top over duurzame ontwikkeling bij te wonen. We kunnen de lijst nog verlengen.

Wij maken ons wel zorgen over het concrete beleid van de regering. Opnieuw komen de alarmsignalen van de regering zelf. Ik verwijs naar de signalen die staatssecretaris Boutmans enkele dagen geleden, na zijn bezoek aan de Kivu-streek in Afrika, heeft gegeven. Hij maakte zich sterk dat er in zijn departement niet zou worden bespaard omdat hij zich ertoe geëngageerd had de 0,7%-norm te bereiken. Hij was echter bezorgd over de signalen van een andere dominante groep in de meerderheid. De minister van Begroting windt er geen doekjes om: er zal in alle departementen moeten worden bespaard.

Minister Flahaut heeft onze vragen daaromtrent niet beantwoord. Ook de leden van de meerderheid konden ons niet geruststellen, want alle amendementen van onze fractie werden verworpen zonder dat er een grondige discussie aan voorafgegaan was. We zijn bijgevolg genoodzaakt er in plenaire vergadering opnieuw de aandacht op te vestigen. Senator Istasse heeft vanmorgen gewezen op het belang van de programmawet en daarom betreuren wij het ten zeerste dat zijn fractie onze argumenten niet steunt.

Ik verwijs naar het standpunt van 11.11.11, volgens ons toch een uiterst betrouwbare organisatie. In hun signaal aan de politieke wereld vragen ze zich af of de ontwikkelingssamenwerking in België verloopt zoals de

Mme Sabine de Bethune (CD&V). – *Le CD&V s'inquiète de la vision qu'a le gouvernement des relations Nord-Sud. Les membres du gouvernement font de fréquentes déclarations dans les médias. Le premier ministre écrit des lettres ouvertes. Il fait de grandes déclarations aux sommets des Nations unies. Je suis sûre qu'il se rendra avec une nombreuse délégation de ministres en Afrique du Sud pour assister au sommet sur le développement durable. Nous pouvons encore allonger la liste.*

La politique menée par le gouvernement nous inquiète fort. Et à nouveau les signaux d'alarme proviennent du gouvernement lui-même. Ainsi, voici quelques jours, après sa visite au Kivu, le secrétaire d'État Boutmans a déclaré qu'on ne ferait pas d'économies dans son département parce qu'il s'était engagé à atteindre la norme des 0,7%. Il était cependant préoccupé par les signaux d'un autre groupe dominant de la majorité. Le ministre du Budget n'y est pas allé par quatre chemins : des économies devront être réalisées dans tous les départements.

Le ministre Flahaut n'a pas répondu à nos questions sur ce sujet. Les membres de la majorité n'ont pu nous tranquilliser car tous les amendements déposés par notre groupe ont été rejetés sans aucune discussion de fond. Nous sommes donc obligés d'attirer à nouveau l'attention en séance plénière. Ce matin, M. Istasse a souligné l'importance de la loi-programme. Nous regrettons que son groupe ne soutienne pas nos amendements.

Je rappelle le point de vue de 11.11.11, dont les dirigeants se sont demandés si la coopération au développement belge ressemble à la procession d'Echternach. Ils craignent bien entendu que le gouvernement ne tienne pas parole.

Le gouvernement a déclaré vouloir faire des efforts

processie van Echternach. Ze zijn natuurlijk bang dat de regering haar woord niet zal houden.

In de regeringsverklaring staat namelijk dat de regering betekenisvolle stappen wil doen voor het bereiken van de 0,7%-norm. Dat vertaalde zich in een nominale groei van het budget. In 2001 werd er echter amper 0,37% aan ontwikkelingssamenwerking besteed. De zogenaamde groei met 75 miljoen voor 2002 heeft meer te maken met een verschuiving tussen begrotingsposten dan met een echte toename van de begroting.

Als het waar is wat we enkele dagen geleden in de pers lazen, namelijk dat de regering 70 miljoen wil schrappen en in 2003 niet de afgesproken stijging zal realiseren, is dat een regelrechte schande.

Er is een schrijnende contradictie tussen het beleid en de woorden van de regering. Hoe kan de regering haar schone woorden voor een nieuw partnerschap met Afrika waarmaken als ze de afspraken voor een hoger budget voor ontwikkelingssamenwerking niet nakomt?

Daarom hebben wij een amendement ingediend dat ertoe strekt de 0,7% in 2004 te bereiken en niet in 2010. Wij zijn van mening dat een solidariteits sleutel op de begroting wettelijk moet worden vastgelegd. We zullen straks zien hoe de meerderheid daarover denkt.

Ik betreur ook dat de programmawet niet ingaat op onze vraag voor de oprichting van een vredescentrum en de ontwikkeling van een vredesbeleid. Mevrouw Thijs heeft de vredesvisie van onze fractie uiteengezet. Het betreft een problematiek die dringend op een concrete en deskundige manier moet worden onderzocht. Wereldwijd wordt er gefilosofeerd over het uitwerken van een vredesbeleid en over de manier waarop dat moet worden gerealiseerd.

De toestand is inmiddels urgent geworden. Ik verwijs in dat verband naar de regio van de Grote Meren. Ik raad alle collega's aan een verslag van *Human Rights Watch* te lezen. De titel van de Franstalige versie luidt: 'La République Démocratique du Congo, la guerre dans la guerre, violence sexuelle contre les femmes et les filles dans l'Est du Congo'. Dit verslag behandelt één aspect van het drama van de oorlog, maar het spreekt boekdelen en het illustreert de urgentie van een concreet vredesbeleid.

Ik citeer de getuigenis van de twaalfjarige Eleonore uit Goma. "Ze kwamen mijn kamer binnen. De ene was groot, de andere dik. Ze hadden geweren bij en fakkels. Toen ik weigerde, heeft een van hen mij twee keer met zijn hand geslagen en dan heeft hij de daad begaan. Er waren nog vier andere kinderen in de kamer, allemaal veel jonger. De man die het gedaan heeft, vertelde hen dat ze hun ogen moesten sluiten. Ik heb ook mijn ogen gesloten. Ze zijn gestopt toen het bloed begon te vloeien."

Dit is maar een van de tientallen getuigenissen die de voorbije weken en maanden door *Human Rights Watch* in Congo zijn opgetekend.

De regio van de Grote Meren is een slangenkuil, waar de burgerbevolking tussen de maalstenen van de legers terechtkomt. De burgers zijn de onmiddellijke slachtoffers van de oorlog. We moeten op een meer efficiënte manier aan vredesopbouw werken in dat deel van de wereld waar de

importants pour atteindre la norme des 0,7%. Cela se traduit par une croissance nominale du budget. En 2001, à peine 0,37% ont été octroyés à la coopération au développement. La soi-disant augmentation de 75 millions en 2002 est davantage un glissement entre postes budgétaires qu'une véritable augmentation du budget.

Il y a quelques jours, la presse a annoncé que le gouvernement veut supprimer 70 millions et qu'il n'augmentera pas le budget en 2003 alors qu'il l'avait promis. Si ces informations s'avèrent, c'est un véritable scandale.

Il existe une contradiction frappante entre la politique et les paroles du gouvernement. Comment peut-il concrétiser ses belles promesses d'un nouveau partenariat avec l'Afrique s'il ne respecte pas ses engagements d'augmentation du budget ?

Nous avons donc déposé un amendement visant à atteindre les 0,7% en 2004 et non en 2010. Nous pensons qu'une clé de solidarité doit être légalement fixée dans le budget. Nous verrons tout à l'heure ce qu'en pense la majorité.

Je regrette également que la loi-programme ne donne pas suite à notre demande d'aménagement d'un centre de la paix et au développement d'une politique de paix. Mme Thijs vous a expliqué notre vision de la paix. Il est urgent d'apporter une réponse concrète à ce problème.

Je renvoie à ce propos à la région des Grands Lacs. Je conseille à tous les collègues de lire un rapport de Human Rights Watch dont le titre de la version française est le suivant : « La République Démocratique du Congo, la guerre dans la guerre, violence sexuelle contre les femmes et les filles dans l'Est du Congo ». Ce rapport traite d'un seul aspect du drame qu'est la guerre mais il en dit long sur l'urgence d'aboutir à une politique de paix concrète.

La région des Grands Lacs est une fosse aux serpents où les civils sont les victimes directes de la guerre. Nous devons œuvrer efficacement en faveur de la paix dans cette partie du monde où 4 à 6 millions de personnes sont mortes ces dernières années du fait de la guerre. Les pays occidentaux, souvent concernés par les conflits africains, font preuve d'incompétence lorsqu'il s'agit d'y mettre fin.

Je regrette que la loi-programme ne se soit pas attelée à la création d'un institut de la paix où nous pourrions poursuivre l'excellent travail réalisé par les organisations des droits de l'homme.

Pour terminer, je renvoie aux propositions déposées au Sénat en ce qui concerne la prévention des conflits et la manière d'y associer la population. J'ai déposé une proposition de résolution relative aux femmes dans les conflits armés et au rôle de la femme dans la prévention et le contrôle des conflits.

Je demande au Sénat de voter ces amendements qui permettront de libérer des moyens pour résoudre ces problèmes structurels.

jongste jaren 4 à 6 miljoen mensen zijn gestorven ten gevolge van de oorlog. De Westerse landen, die in vele gevallen betrokken zijn bij de conflicten in Afrika, getuigen van onbekwaamheid om daaraan een einde te maken.

Ik betreur dat de programmawet niet wordt aangegrepen om een vredesinstituut op te richten waar wij op een deskundige wijze kunnen voortbouwen op het uitstekende werk dat door mensenrechtenorganisaties wordt geleverd.

Ik verwijs tot slot naar de voorstellen die in de Senaat werden ingediend inzake conflictpreventie en de manier om de burgers daarbij te betrekken. Ik diende een voorstel van resolutie in betreffende vrouwen in gewapende conflicten en de rol van de vrouw in de preventie en beheersing van conflicten. Er zijn tal van andere voorstellen ingediend. Tot nu toe werd er echter geen enkel van besproken. Inmiddels voltrekken zich dagelijks drama's.

Ik roep de Senaat dan ook op onze amendementen goed te keuren die middelen willen vrijmaken om deze structurele problemen op te lossen.

De heer Jacques D'Hooghe (CD&V). – Ik zal het verhaal van mevrouw de Bethune over conflictbeheersing en over de rol van België binnen de internationale gemeenschap voortzetten.

Afrika heeft de laagste levensstandaard ter wereld. De helft van de bevolking leeft er in armoede. Meer dan andere continenten wordt Afrika geteisterd door oorlogen en conflicten. In de programmawet zien we weinig elementen die daar een oplossing aan geven. We dachten dat het budget voor ontwikkelingssamenwerking gevoelig zou stijgen, maar de regering denkt eraan om precies daarop te besparen.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Tijdens de begrotingscontrole werd duidelijk gemaakt dat niet zou worden bespaard op ontwikkelingssamenwerking. Ons land is op internationaal vlak altijd de voortrekker geweest voor het optrekken van ontwikkelingshulp. In tegenstelling tot vorige regeringen doet de huidige regering grote inspanningen op dat vlak.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V). – Beloften zijn gemakkelijk. We vragen een wettelijke verankering van die beloften. Waarom gaat u daarmee niet akkoord, mijnheer Van Quickenborne? De programmawet is daarvoor ideaal. Straks kunt u met ons meestemmen en aldus de wettelijke verankering ondersteunen van de verhoging van de fondsen voor ontwikkelingssamenwerking. Een regering waarbinnen de ministers zich tegenspreken veroorzaakt op dat punt onstabiele en onrust. Er is dus nood aan helderheid en dat kan via een amendering van de programmawet.

De heer Jacques D'Hooghe (CD&V). – Mijn kostbare spreektijd gaat verloren. Ik had graag een waardevolle inbreng gedaan.

De voorzitter. – Ik zal u twee minuten meer geven.

De heer Jacques D'Hooghe (CD&V). – De MOL-lijst, de lijst van de minst ontwikkelde landen, van de UNCTAD telt vandaag 48 landen, waaronder 34 Afrikaanse. Met die Afrikaanse landen heeft België in het verleden veel contacten onderhouden. Het heeft er dus een specifieke rol. We

M. Jacques D'Hooghe (CD&V). – *L'Afrique a le niveau de vie le plus faible du monde. La moitié de la population y vit dans la pauvreté. Plus que tout autre continent, l'Afrique est ravagée par les guerres et les conflits. La loi-programme propose peu de solutions. Nous pensons que le budget de la coopération au développement serait sensiblement accru mais c'est précisément là que le gouvernement envisage des économies.*

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Il a clairement été dit lors du contrôle budgétaire qu'on ne réaliserait pas d'économies sur le budget de la coopération. Notre pays a toujours été un précurseur dans l'augmentation de l'aide au développement. Contrairement aux gouvernements précédents, le gouvernement actuel consent de gros efforts.*

Mme Sabine de Bethune (CD&V). – *Il est facile de promettre. Nous demandons une concrétisation. La loi-programme est l'occasion idéale. Vous pourrez tout à l'heure voter comme nous en faveur d'un accroissement des moyens de la coopération. Un gouvernement dont les ministres se contredisent crée l'instabilité et l'inquiétude. Il est nécessaire de préciser les choses, ce que permet un amendement à la loi-programme.*

M. Jacques D'Hooghe (CD&V). – *Mon précieux temps de parole s'écoule. J'aurais aimé pouvoir apporter une solide contribution au débat.*

M. le président. – Je vous accorderai deux minutes supplémentaires.

M. Jacques D'Hooghe (CD&V). – *La liste des pays les moins développés de la CNUCED compte 48 pays dont 34 pays africains. La Belgique a dans le passé entretenu beaucoup de contacts avec ces pays. Elle a donc un rôle spécifique à jouer. Nous soutenons les tentatives de M. Boutmans d'obtenir un*

ondersteunen de pogingen van staatssecretaris Boutmans voor een hoger budget. Dat wordt hem blijkbaar niet altijd gegund door zijn collega Michel.

Tussen 1958 en 1989 vonden in Afrika 189 staatsgrepen of pogingen tot staatsgreep plaats.

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand. – Kan u enkele concrete voorbeelden geven?

De heer Jacques D'Hooghe (CD&V). – Ik denk aan Rwanda, aan Oost-Afrika. Ik vernam overigens dat oud-collega's van u daar nog zeer actief zouden zijn. Vorige week hebben we het nog gehad over het rapport-Forrest, maar daar zal ik nu niet nader op ingaan.

In Afrika zijn zeven tot acht miljoen mensen tijdens de voorbije dertig jaar omgekomen en miljoenen mensen zijn ontheemd of op de vlucht.

De recentste geschiedenis leert ons dat daar vooralsnog geen einde aan komt. De lijst met doden wordt steeds langer, de brutaliteit steeds groter. Rwanda, Burundi, Congo en vele andere Afrikaanse landen blijven vandaag gevangen in een spiraal van geweld.

De internationale gemeenschap heeft hierop geen pasklaar antwoord en ook ons land doet hier bijzonder weinig aan. Zeldzame successen daargelaten moet haar falen worden toegegeven. Individuele staten, zowel als regionale en internationale organisaties, lijken machteloos te moeten toezien. Het meest flagrante en het meest in het oog springende is de onmacht van de Verenigde Naties en de rol die ons land daarin speelt, om de in haar gestelde verwachtingen in te lossen.

In 1945 ondertekenden de wereldleiders in San Francisco het Handvest van de Verenigde Naties. Daarin legden zij de universele hoop op een nieuwe wereldorde vast, gebaseerd op vrede. Nadien zorgde de Koude Oorlog voor een kunstmatig evenwicht tot in 1989, toen de afbraak van de Berlijnse Muur en de implosie van het communistische blok een nieuw tijdperk inluiden. De euforie en het optimisme waren aanvankelijk groot, gezien de veelbelovende vredesprocessen in Cambodja, in Zuid-Afrika en het Midden-Oosten. Ook de hulp van de VN-Blauwhelmen bij de uitvoering van de bereikte akkoorden deed het vertrouwen groeien in de toekomstige rol van de VN.

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Uw kritiek op onze Staatssecretaris voor ontwikkelingssamenwerking grenst aan het onvoorstelbare! U weet toch welke projecten hij in Centraal-Afrika en in Congo steunt. U weet ook dat zulks van onderuit gebeurt, dat de civiele maatschappij wordt gesteund en dat is precies de kracht van de Congolese bevolking. Dit is uiteindelijk de oplossing om een einde te maken aan de oorlog. U zegt dat er niets gebeurt maar er gebeurt net wel iets aan de basis.

De heer Jacques D'Hooghe (CD&V). – Ik denk dat de heer Maertens mij niet goed begrepen heeft. Ik heb de inspanningen van staatssecretaris Boutmans geprezen en gezegd dat het niet kan dat minister Michel steeds aan de begroting van ontwikkelingssamenwerking wil sleutelen.

budget plus élevé. Son collègue Michel ne le lui concède manifestement pas toujours.

Entre 1958 et 1989, l'Afrique a été le théâtre de 189 coups ou tentatives de coup d'État.

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes. – Pouvez-vous donner quelques exemples concrets ?

M. Jacques D'Hooghe (CD&V). – Je songe au Rwanda et à l'Afrique Orientale. En Afrique, de sept à huit millions de personnes ont perdu la vie au cours des trente dernières années et des millions d'autres ont été déplacées ou ont fui.

Et ce n'est pas fini. La liste des morts ne cesse de s'allonger. De nombreux pays sont entraînés dans une spirale de violence.

La communauté internationale n'a pas de réponse sur mesure à apporter et notre pays n'est lui non plus pas très actif. Les États et les organisations régionales et internationales, surtout les Nations unies, se révèlent impuissantes.

En 1945, les dirigeants du monde ont signé à San Francisco la Charte des Nations unies. Elle traduisait l'espoir universel d'un nouvel ordre mondial fondé sur la paix. La guerre froide a ensuite assuré un équilibre artificiel jusqu'en 1989. La chute du mur de Berlin et l'implosion du bloc communiste ont inauguré une ère nouvelle. Les processus de paix prometteurs en cours dans de nombreux pays ont d'abord suscité l'optimisme. La participation des Casques bleus à la mise en œuvre des accords conclus a également renforcé la confiance dans le rôle futur de l'ONU.

M. Michiel Maertens (AGALEV). – Les critiques que vous formulez à l'encontre de notre secrétaire d'État à la Coopération au développement frise l'inimaginable ! Vous connaissez quand même les projets qu'il défend en Afrique centrale et vous savez qu'ils sont soutenus par la société civile. C'est par là que passe la solution à la guerre.

M. Jacques D'Hooghe (CD&V). – Je crois que M. Maertens ne m'a pas bien compris. J'ai salué les efforts de M. Boutmans et j'ai ajouté qu'on ne peut admettre que le ministre Michel veuille sans cesse écorner le budget de la coopération au développement.

Door het wegvallen van één van de drie grootmachten werden ook de vroegere machtsevenwichten grondig verstoord. De ontzuivering volgde toen de internationale gemeenschap niet in staat bleek te zijn om de vele intrastatelijke en nationalistische conflicten te helpen beheersen of op te lossen. De Verenigde Staten bleken niet bij machte te zijn om het ontstane vacuüm op te vullen of om op de toenemende vraag te antwoorden. De Belgische Staat moet dus extra inspanningen leveren om dit vacuüm in Centraal-Afrika op te vullen.

Tussen 1946 en 1989 heeft de Veiligheidsraad 646 resoluties aangenomen, van begin 1990 tot medio 1994 waren dat er al 288; in de periode tussen januari 1993 en juni 1994 waren er dat 134. Tot eind 1990 werden acht VN-operaties gehouden met 10.000 manschappen. Einde 1994 ging het om 70 operaties met meer dan 70.000 manschappen. Ook de aard en het aanzien van de conflicten zijn sedertdien grondig gewijzigd. De aanpak van het Belgische beleid is zeer opmerkelijk. De operaties moesten worden gecoördineerd door een zeer beperkte staf. In 1992 schreef de toenmalige secretaris-generaal Boutros-Ghali zijn *Agenda for Peace*, waarin hij belangrijke aanbevelingen formuleerde voor een performante internationale organisatie in een nieuwe wereldcontext. Ik hoop dat de Belgische Staat zijn beleid in die zin aanpast, in de nodige middelen voorziet en de nodige initiatieven neemt via de programmawet.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Ik beperk mij tot artikel 137 van de programmawet, dat tot mijn grote verbazing een zeer drastische wijziging inhoudt wat het taalgebruik in het leger betreft. In het verleden hebben we nochtans gevochten voor het gebruik van het Nederlands in het leger. De Vlaamse Beweging is daar grotendeels op gebouwd. In de frontbeweging 1914-1918 zijn soldaten gesneuveld omdat ze geen bevelen kregen in hun eigen taal.

Ik stel vast dat er een historische omwenteling plaatsvindt in ons leger, aangezien men op de KMS voortaan in het Engels gaat doceren. Elk vak dat inhoudelijk wegens het professioneel gebruik de kennis van het Engels noodzakelijk maakt, zal in het Engels mogen worden gedoceerd. Deze omschrijving is zo vaag dat voortaan elk vak in het Engels zal kunnen worden gegeven. Men gaat daarmee nog veel verder dan het ontwerpdecreet op de hervorming van het universitair en hoger onderwijs van mevrouw Vanderpoorten, dat mijns inziens al veel te ver gaat. Nochtans heeft wetenschappelijk onderzoek in Nederland uitgewezen dat de kennisoverdracht betere resultaten oplevert bij cursussen die in het Nederlands door Nederlandstaligen worden gedoceerd dan bij cursussen die in het Engels door Nederlandstaligen worden gedoceerd. Dat geldt ook als Engelstalige vaktermen moeten worden aangeleerd.

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Wil de heer Caluwé daarmee bewijzen dat piloten of studenten aan de zeevaartschool veel beter worden opgeleid in het Nederlands? Heel wat ongevallen in de luchtvaart zijn te wijten aan een gebrekkige kennis van het Engels.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – De vaktermen moeten goed worden aangeleerd. Het is echter wetenschappelijk bewezen dat als een Nederlandstalige in het Engels doceert, hij minder goed de juiste nuances kan weergeven dan in zijn

La disparition d'une des trois grandes puissances a perturbé les anciens équilibres de forces. La désillusion a été grande lorsqu'il est apparu que la communauté internationale était incapable de résoudre les nombreux conflits nationaux et nationalistes. Les États-Unis n'ont pas été à même de combler le vide. L'État belge doit déployer des efforts soutenus pour le faire en Afrique centrale.

Les Nations unies adoptent de plus en plus de résolutions et organisent de plus en plus d'opérations auxquelles participent de plus en plus d'hommes. La nature des conflits a changé. L'approche retenue dans la politique belge est étonnante. L'ancien secrétaire général de l'ONU Boutros-Ghali a formulé en 1992 des recommandations pour une organisation internationale performante d'un nouveau contexte mondial. J'espère que l'État belge adaptera sa politique en ce sens, dégagera les moyens nécessaires et prendra les initiatives indispensables à travers cette loi-programme.

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *J'en m'en tiens à l'article 137 de la loi-programme qui à mon grand étonnement prévoit une modification drastique de l'usage des langues à l'armée. Dans le passé, nous nous sommes battus pour l'utilisation du néerlandais à l'armée. Le Vlaamse Beweging est en grande partie fondé sur cela. En 1914-1918, des soldats ont péri parce qu'ils ne recevaient pas d'ordres dans leur propre langue.*

Je constate qu'un bouleversement historique se produit au sein de notre armée puisque désormais, à l'École royale militaire, chaque matière dont la pratique professionnelle requiert la connaissance de l'anglais pourra être enseignée dans cette langue. Cette disposition va beaucoup plus loin que le projet de décret de Mme Vanderpoorten relatif à la réforme de l'enseignement supérieur et universitaire. Une étude scientifique néerlandaise a pourtant démontré que la transmission des connaissances est meilleure lorsque les cours sont donnés en néerlandais par un professeur néerlandais que lorsqu'ils sont donnés en anglais par un néerlandophone. Cette constatation vaut également pour l'apprentissage de termes techniques anglais.

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *M. Caluwé cherche-t-il à prouver que les pilotes ou les élèves de l'École de la marine marchande sont mieux formés par des cours donnés en néerlandais ? Bon nombre d'accidents d'aviation sont dus à une mauvaise connaissance de l'anglais.*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Les termes techniques doivent être correctement enseignés. Il est prouvé scientifiquement que lorsqu'un néerlandophone enseigne en anglais, il exprime moins bien les nuances que dans sa propre langue.*

eigen taal.

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – We hebben daarvoor geen wetenschappelijk onderzoek nodig. Dat is puur boerenverstand.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Waarom doet men het dan niet?

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Omdat in bepaalde omstandigheden binnen het leger een internationale communicatie noodzakelijk is. Dat moet worden geoefend. Het is louter een kwestie van veiligheid; het heeft niets te maken met 1302 of 1914-1918.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Er wordt geen enkele beperking opgelegd; het onderricht in de KMS kan helemaal in het Engels worden gegeven. In het Vlaamse decreet op de universiteiten is tenminste nog een maximumgrens opgenomen. Bovendien heeft een student altijd het recht de examens over inhoudelijke vakken in zijn moedertaal af te leggen.

Ik begrijp de minister van Landsverdediging niet. Hij klaagt dat hij te weinig rekruten vindt. Hij verhoogt de drempel: men moet namelijk goed Engels kennen om de opleiding succesvol te kunnen afwerken.

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Uw fractie heeft toch het prachtige voorstel gedaan om de jeugd te rekruteren op muziekfestivals. Dat zou zeer interessant zijn want daar wordt reeds veel in het Engels gezongen.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Het gebruik van het Engels op muziekfestivals moet dan ook worden verboden. Vlaamse groepen moeten in het Vlaams zingen. *(Gelach)*

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Wat dat betreft steun ik uw partijgenote Hermans volledig.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – In het leger zal nooit meer dan 40% van de lessen in het Engels worden gegeven. In het voorstel-Hermans gaat het om maximum 40%.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – In artikel 137 staat niets over een maximumgrens. We hebben een amendement ingediend dat ertoe strekt een beperking tot 20% in te voeren. *(Onderbreking)*

Ik was vergeten dat de heer Van Quickenborne nu secretaris van Landsverdediging is geworden. Hij bevestigt dat de maximumgrens 40% is. Dat is nog altijd te veel. Hij kan nog altijd een subamendement op ons amendement indienen.

Artikel 137 is symptomatisch voor de manier waarop paarsgroen omgaat met het Nederlands en de taal in het algemeen. Ook de Franstaligen zijn in deze zaak een benadeelde partij. Elke week wordt de taalwet op en of andere manier gewijzigd of versoepeld.

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – De heer Caluwé beweert dat de Franstaligen het slachtoffer zijn. Ik vind het mooi dat hij als Vlaams parlements lid zo bezorgd is om de Franstaligen.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Dit is niet enkel een probleem voor de Nederlandstaligen, maar ook voor de

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *Nous n'avons pas besoin d'une étude scientifique pour savoir cela. C'est une simple question de bon sens.*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Pourquoi ne le fait-on pas ?*

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *Parce que dans certaines circonstances une communication internationale est nécessaire à l'armée. Elle doit être mise en pratique. Il s'agit d'une pure question de sécurité. Cela n'a rien à voir avec 1302 ou 1914-1918.*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Aucune limitation n'est imposée. À l'ERM, l'enseignement peut être entièrement dispensé en anglais. Le décret flamand sur les universités fixe au moins un maximum. En outre, un étudiant a toujours le droit de présenter les examens dans sa langue maternelle pour les disciplines de fond.*

Je ne comprends pas le ministre de la défense nationale. Il se plaint de ne pas trouver suffisamment de recrues et il place la barre plus haut : on doit bien connaître l'anglais pour terminer avec succès la formation.

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *Votre groupe a pourtant proposé de recruter des jeunes lors des festivals musicaux. Ce serait très intéressant puisqu'on y chante déjà beaucoup en anglais.*

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *L'emploi de l'anglais aux festivals musicaux devrait être interdit. Les groupes flamands doivent chanter en flamand. (Sourires)*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Sur ce sujet, je soutiens totalement votre collègue de parti Hermans.*

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *À l'armée, jamais plus de 40% des leçons ne seront données en anglais. La proposition Hermans prévoit un maximum de 40%*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *L'article 137 ne prévoit aucun maximum. Nous avons déposé un amendement visant à introduire un maximum de 20%. (Interruptions)*

J'avais oublié que M. Van Quickenborne était devenu secrétaire de la Défense nationale. Il confirme que le maximum est de 40%. C'est encore trop. Il peut toujours introduire un sous-amendement à notre amendement.

L'article 137 est symptomatique de la manière dont la majorité arc-en-ciel traite le néerlandais en général. Les francophones aussi en pâtissent. Chaque semaine, d'une manière ou d'une autre, la législation sur l'emploi des langues est modifiée et assouplie.

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *M. Caluwé affirme que les francophones sont des victimes. Je trouve que c'est beau de sa part, en tant que parlementaire flamand, de se soucier à ce point des francophones.*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Ce n'est pas un problème pour les seuls néerlandophones mais aussi pour les*

Franstaligen. Vorige week werd hier de regel van het taalgebruik in rechtszaken afgezwakt door de verhoging van het aantal eentalige toegevoegde rechters. Het is ook in het nadeel van de Franstaligen die zich constructief opstellen, dat de regering in het tweetalige gebied Brussel Hoofdstad de tweetaligheid niet langer bevordert. Het belang van de taal en de verdediging van de landstalen wordt door de huidige coalitie systematisch afgebouwd. We hebben dit ook meegemaakt met de ontwerpen in het kader van het Copernicusplan. Topambtenaren gaan veel meer verdienen, maar de taalvereisten werden versoepeld. Een tweetalige rechter verdient trouwens ook minder dan een eentalige toegevoegde rechter. De paarsgroene regering kraakt onderling bijzonder veel. Er gaat geen week, soms zelfs geen dag voorbij of er is wel een of andere tegenstelling of dispuut tussen de leden van deze bonte coalitie. Dat heet dan de open debatcultuur. Er is echter één uitzondering: de verdediging van het Nederlands, daarover hoor ik ze nooit ruziën. Ook al degenen die zijn overgekomen uit Vlaams-nationale groeperingen hoor ik daarover nog nauwelijks een woord zeggen.

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand. – Kijk en luister gewoon naar de vooruitgang die onze Franstalige collega's in het Nederlands hebben gemaakt.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – Het communicatiebeleid van de heer Duquesne bijvoorbeeld, dat is de nagel op de kop.

De heer Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand. – Dat is gewoon een multidisciplinaire aanpak.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Ja, ik stel vast dat de heer Duquesne voortaan elke middag een cursus Nederlands volgt bij Nederlandstalige journalisten. Dat is wel hoogstnodig.

De heer Michiel Maertens (AGALEV). – Het niveau van de discussies over taal gaat er niet op vooruit. Het verschil tussen het tapkastniveau van vandaag en het niveau van in de tijd van de heer Schiltz is groot.

De voorzitter. – Mijnheer Caluwé, uw spreektijd is verstreken.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Mijnheer de voorzitter, ik werd zo vaak onderbroken dat u toch moeilijk kunt zeggen dat mijn spreektijd voorbij is.

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK). – Ik hoor hier de heer Schiltz vernoemen, de man die zijn partij tot ongekende hoogten heeft gebracht. Ik heb daar het volste respect voor natuurlijk, maar de grond van de zaak is nog altijd dat het artikel in de programmawet aan een minister te vergaande bevoegdheden geeft om een taal af te schaffen. Al de rest is franje. Artikel 137 geeft de minister de bevoegdheid elke les in het Engels te laten geven en beperkt zich niet tot de zaken die hier worden aangehaald. Artikel 137 gaat dus gewoon te ver, geeft een minister een blanco cheque en dat hoort niet, zelfs niet in een programmawet.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Als degenen die uit Vlaams-nationale groeperingen komen en nu deel uitmaken

francophones. La semaine passée, ici-même, nous avons assoupli la règle relative à l'emploi des langues en matière judiciaire en augmentant le nombre de juges unilingues. Les francophones sont également désavantagés par le fait que le gouvernement ne promeut plus le bilinguisme dans la région bilingue de Bruxelles Capitale. La coalition actuelle se moque systématiquement de la défense des langues nationales. Nous l'avons aussi vécu avec les projets relatifs au plan Copernic. Les fonctionnaires supérieurs gagneront beaucoup plus mais les exigences linguistiques sont allégées. Un juge bilingue gagne moins qu'un juge de complément unilingue. Et les membres du gouvernement arc-en-ciel passent leur temps à se chamailler. Ils appellent cela la culture du débat. Mais il y a une exception : ils ne se disputent pas à propos de la défense du néerlandais. Même ceux qui sont issus de groupements nationalistes flamands en parlent à peine.

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes. – *Il suffit d'écouter les progrès que nos collègues francophones ont fait en néerlandais.*

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *La politique de communication du ministre Duquesne par exemple est la cerise sur le gâteau !*

M. Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes. – *C'est simplement une approche multidisciplinaire.*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Oui, je constate que M. Duquesne suit désormais chaque midi un cours de néerlandais auprès de journalistes flamands. C'est en effet indispensable.*

M. Michiel Maertens (AGALEV). – *Le niveau des discussions sur la langue ne s'élève pas. La différence entre les discussions de comptoir de ce jour et celles qui étaient menées au temps de M. Schiltz est grande.*

M. le président. – *M. Caluwé, votre temps de parole est écoulé.*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *J'ai été si souvent interrompu que vous pouvez difficilement affirmer que mon temps de parole est écoulé.*

M. Wim Verreycken (VL. BLOK). – *Le fond de l'affaire reste quand même l'article 137 de la loi-programme qui octroie trop de pouvoirs au ministre en lui permettant de supprimer une langue. Cet article va trop loin. Il offre au ministre un chèque en blanc.*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Si ceux qui proviennent de groupes nationalistes flamands et qui font partie de la*

van de meerderheid, nog enige Vlaamse reflex zouden hebben, dan zouden ze ten minste op dit artikel enige kritiek hebben uitgebracht en zouden ze gepoogd hebben het te amenderen.

De voorzitter. – We zetten onze werkzaamheden voort vanmiddag om 14.00 uur.

(De vergadering wordt gesloten om 13.15 uur.)

Berichten van verhindering

Afwezig met bericht van verhindering:
de heren Vandenbroeke en Vankrunkelsven, wegens andere plichten.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

majorité avaient encore le moindre réflexe flamand, ils auraient exprimé des critiques sur cet article et essayé de l'amender.

M. le président. – Nous poursuivrons nos travaux cet après-midi à 14 h 00.

(La séance est levée à 13 h 15.)

Excusés

MM. Vandenbroeke et Vankrunkelsven, pour d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

– **Pris pour information.**